

دعا

گزیده ای از دعاهاى كلام الله مجيد و نيايش رسول اكرم ﷺ

گردآورنده:

سعید بن علی بن وهف القحطانی

مترجم:

د. نور محمد امرا

عنوان کتاب: دعا
نویسنده: سعید بن علی بن وهف الفحطانی
ترجمه: د. نور محمد امرا
موضوع:
نوبت انتشار: اول (دیجیتال)
تاریخ انتشار: آبان (عقرب) ۱۳۹۴ شمسی، ۱۴۳۶ هجری
منبع:

این کتاب از سایت کتابخانه عقیده دانلود شده است.

www.aqeedeh.com

book@aqeedeh.com

ایمیل:

سایت‌های مجموعه موحدین

www.aqeedeh.com
www.islamtxt.com
www.shabnam.cc
www.sadaislam.com

www.mowahedin.com
www.videofarsi.com
www.zekr.tv
www.mowahed.com

contact@mowahedin.com

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

فهرست مطالب

- پیشگفتار ۱
- آداب دعاء ۷
- کجا و چه وقت دعاء کنیم؟ ۱۰
- دعاهایی از کلام الله مجید ۱۴
- دعاهایی از نیایش پیامبر اکرم ﷺ ۲۴
- گلچینی از مناجات و نیایش در ادبیات فارسی ۵۷

تقدیم به ...

فرشتگان سعادت که راه رشادت را بر صفحات مناجاتشان برایم نگاشتند..

به آن قلبهای تپنده‌ای که در شوق دیدار جگرگوشه‌شان اشک‌های امید بلعیدند تا فرزندشان شمعی گردد در فرا راه هدایت..

به آنانکه دستان لرزان نیایششان راهگشای زندگیم بود ..

بدانانکه چتر دعاهایشان از زیر باران‌های هولناک اهریمن نجاتم داد..

به پدر و مادر ارجمندم ..

شعله‌های فروزان آسمان هدایتم ..

نهالتان

ن. م

پیشگفتار

آن هنگام که همه درهای امید به رویت بسته می‌شود، و زمین پهناور در دیدگانت به تنگی می‌گراید، ندای فطرت و سرشت تو را تنها و تنها بدرگاه آفریدگارت می‌خواند.

آن هنگام که خودت را موجودی تنهای تنها در ساحل ناامیدی در لابلای خارهای عجز و ناتوانی و... می‌یابی ناقوس عقل تو را بسوی آفریدگارت می‌کشاند.

آن هنگام که بر فراش بیماری با چشمانی کم سو نظاره‌گر شگست و سستی دواها و داروهای پر زرق و برق هستی، صدایی آشنا از اعماق درون تو را بسوی آفریدگارت می‌خواند.

و آن هنگام که سراب زندگی در بیابان‌های سوزان یأس امیدهایت را به آتش می‌کشد، یکه و تنها به زمین می‌افتی تا دستان لرزان مناجات بسوی آفریدگارت دراز کنی و با اشک‌های توبه و ندامت روزگاران برباد رفته را بازیابی.

پروردگار یکتا، آفریننده‌ی آسمان‌ها و زمین، خالق ابر و باد و مه و خورشید و فلک، الهه عالمیان نظر لطف و کرمش را بر انسان این موجود طغیان‌پذیر و سرکش افکند و در کالبد خاکی و مملو از هوی و هوس شیطانی او روح ملکوتی خویش دمید و او را به مقام برتر خلافت برگزید. این دوگانگی آمیزش خیر و شر در انسان او را فریسه و شکار جذر و مدهای بسیاری قرار می‌دهد تا شایستگی خود را ثابت کند. و چون پروردگار انسان او را ضعیف و ناتوان خلق نمود در فراسوی توبه و ندامت برای او راهی گشود برای بازگشت به پاکی و طهارت.

چون بنده دست تضرع و زاری بسوی پروردگار خویش دراز کند و با دعاء و نیایش در ملکوتی او کوبد هرگز و هرگز بی بهره برنخواهد گشت چرا که پروردگار و آفریننده او بسیار سخاوتمند و کریم و بخشاینده است و ابا می‌ورزد که فقیر و محتاجی از در او نا امید برگردد.

ای آنکه به ملک خویش پاینده تویی
 کار من بیچاره قوی بسته شده
 یا رب مکن از لطف پریشان ما را
 ذات تو غنی و ما همه محتاجیم
 یارب تو چنان کن که پریشان نشوم
 بی منت خلق خود مرا روزی ده
 غمناکم و از کوی تو با غم نروم
 از درگه همچون تو کریمی هرگز
 بر دامن شب صبح نماینده تویی
 بگشای خدایا که گشاینده تویی
 هر چند که هست جرم و عصیان ما را
 محتاج غیر خود مگردان ما را
 محتاج به بیگانه و خویشان نشوم
 تا از در تو بر در ایشان نشوم
 جز شاد و امیدوار و خرم نروم
 نومید کس نرفت و من هم نروم
 سنت و رویه الهی بر اینست که هر چند بیش بدرگاهش توسل جویی و

زاری گویی در پیش او عزیزتر خواهی بود و بیش به کف خواهی آورد.
 و چون پیامبران نزدیکترین و عزیزترین بندگان و بردگان پروردگارانند و از همه عزیزتر پیامبر بزرگ اسلام ﷺ شرط عقل است که برای رسیدن به مدارج والای عزت و سربلندی در پیش آفریدگار هستی ما نیز دعاهاى آن رسول هدایت را ورد زبانمان کنیم، البته با درک و فهم معنا و مفهوم آنها، از این رو بر این شدیم ترجمه دعاهاى برگرفته شده از قرآن و حدیث پیامبر اسلام ﷺ که از ترتیب و تخریح استاد سعید قحطانی است را به سالکان درب هدایت و عاشقان بهشت‌های برین الهی تقدیم داریم.

در موضوع مناجات و نیایش کتاب‌های بسیار زیادی به رشته تحریر در آمده که متأسفانه بیشتر این کتاب‌ها شامل احادیث و روایاتی است ضعیف و یا نادرست که به پیامبر اسلام نسبت داده شده‌اند، کتاب مذکور چون همه حدیث‌های آن درست و صحیح بوده و مؤلف کتاب زحمت تخریح آنها و اشاره به مرجع برگرفته شده از آن را متحمل شده، بر بسیاری از کتاب‌های دیگر برتری دارد.

شاید اشاره به این نقطه که بهتر است متن عربی دعاها را حفظ نموده آنها را در مناجات‌هایمان به درگاه الهی بخوانیم لازم نباشد، چرا که بر همه گان واضح است که ترجمه هرگز قادر نیست همه جوانب متن اصلی را در برگیرد و همچنین خواندن آیات قرآنی و کلمات و سخنان پیامبر اکرم ﷺ به همان صورتی که آنحضرت بر زبان مبارکشان می‌راندند شاید برای گشایش خزانة رحمت و قبول درگاه الهی اولاتر باشد.

قرآن کریم اولین معلمی است که به ما نحوه دعاکردن را می‌آموزاند، سوره مبارکه فاتحه در ابتدای کلام الله مجید نمونه‌ای است والا از نحوه دعا کردن. گویا تضرعی است صادقانه که از سوی بنده به پروردگار عالمیان تقدیم می‌شود، تا راه راست را بدو بنماید. پس از آن کلام پاک الهی جواب آن تضرع و زاری بنده خاکسار بر دربار خالق است. و شاید حکمت تکرار آن در نمازها بیانگر همین معنا باشد!

پس از قرآن که نمونه‌هایی از دعاهای پیامبران الهی را برای ما نقل کرده، دعاهای ملکوتی و مناجات رسول اکرم ﷺ بهترین زمزمه‌های ایمانی است که می‌توان با آنها دروازه کرم و سخاوت الهی را به صدا درآورده کچول حاجت پیش نمود.

دعا و نیایش، و توصیف و ستایش پروردگار یکتا یکی از بارزترین ویژگی‌های ادبیات نیاکان ما می‌تواند به شمار آید که با شنیدن ندای حق بدان لبیک گفته سر سجده در مقابل وحدانیت الهی فرود آوردند.

ادبیات فارسی از ابتدای اسلامش سعی بر این داشت تا از موضوعات پوچی چون چاپلوسی شاهان کناره گرفته، به موضوعات اجتماعی و انسان ساز چشم دوزد. از اینرو ملاحظه می‌کنید؛ ستایش خداوند یکتا و نیایش با او دیباچه و «تحمیدیه» اغلب نوشته‌های صاحب قلمان فارسی است.

در آخر این کتابچه مختصر مختاراتی از این نمونه‌های ادبی را نیز ضمیمه کرده‌ایم تا خواننده گرمی از آنها بهره‌مند گردد. البته شاید نیاز به تکرار نباشد که در آموختن دعا اولویت و فضیلت و برتری از آن دعاهایی است که قرآن کریم به ما آموخته، سپس مناجات‌هایی که رسول گرمی اسلامی ﷺ؛ آخرین معلم سعادت و خوشبختی بشریت، برایمان به ارث گذاشته است.

امیدواریم که توانسته باشیم با تقدیم این مناجاتنامه کچکول محتاجی خویش بسوی عاشقان مناجات، و صاحب‌دلان شب زنده‌دار دراز کنیم تا شاید نظر لطفی شامل حالمان شده از ما در دعاهایشان یادی بمیان آورند.

ای خدا، ای فضل تو حاجت‌روا	با تو یاد هیچکس نبود روا
این قدر ارشاد تو بخشیده‌ای	تا بدین، بس عیب ما پوشیده‌ای
قطره‌ای دانش که بخشیدی زپیش	متصل‌گردان به دانش‌های خویش
هم دعا از تو، اجابت هم زتو	ایمنی از تو، مهابت هم زتو
گر خطا گفتیم، اصلاحش تو کن	مصلحتی تو، ای تو سلطان سخن

د. نور محمد امرا

شب ۲۷ / رمضان / ۱۴۳۱ هـ

اسلام آباد - پاکستان

آداب دعاء

فرموده الهی است که: ﴿وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ﴾ [المؤمن: ۶۰] (۱).

و فرموده اوست: ﴿وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ﴾ [البقرة: ۱۸۶] (۲).

رسول اکرم ﷺ فرمودند: «اساس طاعت و عبادت پروردگار در دعاء خلاصه می‌شود مگر فرموده پروردگارتان را نشنیده‌اید که فرمودند: مرا بخوانید تا حاجت‌هایتان را برآورده سازم» (۳).

دعاء میعادگاه بنده است با پروردگار، سگویی است که از آن حاجت‌ها و خواسته‌ها و خواهش‌های بنده بر دو بال اعتراف به سستی و ناتوانی و شکر از نعمت‌های بی‌دریغ الهی سوار بسوی آسمان‌ها به پرواز درمی‌آیند.

۱- «پروردگارتان می‌فرمایند که در سختی‌ها و مصیبت‌هایتان مرا خوانید تا به فریادتان رسم، آنان که تکبر ورزیده از عبادتم سرباز می‌زنند در آتش دردناک دوزخ خوار و زبونشان خواهم ساخت».

۲- «ای پیامبر من، اگر بندگانم از تو پرسیدند که از آنان دورم یا نزدیک، بدانند که من به ایشان نزدیکم و دعاء و حاجت هر نیازمندی را برآورده می‌کنم، پس دعوت مرا پاسخ گویند و به من ایمان آورند تا رستگار شوند».

۳- این حدیث را ابوداود ۷۸/۲ و ترمذی ۲۱۱/۵ و ابن ماجه ۱۲۵۸/۲ از رسول اکرم نقل کرده‌اند، به صحیح الجامع الصغیر ۱۵۰/۳ و صحیح ابن ماجه ۳۲۴/۲ رجوع شود. متن حدیث چنین است: قال رسول الله ﷺ: «الدعاء هو العبادة: ﴿قَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ﴾».

در نیایش بنده ناتوان به دیدار پروردگار قادر و توانا می‌شتابد، اینجاست که بنده خودش را برای این ملاقات آماده کرده با کمال ادب و جمال اخلاق قدم به پیش می‌نهد. با وضوء و طهارت و پاکی، دو دست لرزان عجز و سستی را بلند کرده عقل و فکرش را فقط و فقط متوجه پروردگار نموده، گناهایش را بیاد می‌آورد، چند قطره اشکی بر گونه‌هایش جاری نموده و با صدایی آرام و شکسته حمد و سپاس پروردگار بر زبان جاری می‌کند، سپس سلام‌ها و درودها به پیامبر اکرم ﷺ، و خاندان و یاران و پیروان او هدیه می‌نماید، بعد از آن برای خودش و پدر و مادر و خویشان و عزیزان و استادانش دعاها می‌کند و بر هر دعایی اسرار می‌ورزد و سه بار و بیش تکرارش می‌کند، پس از آن برای همه مسلمانان در بند، برای مجاهدان راه پروردگار، برای همه جهان اسلام و مسلمانان و آنانکه جان و مال خویش در راه دین خدا فدا نموده دعاء می‌کند.

در نیایش، قلب فقط و فقط متوجه درگاه پروردگار و قدرت و توان اوست و تنها از او و به او توسل می‌جوید و او را تنها با نام‌ها و صفاتی که خودش برای خود برگزیده ندا می‌زند، هرگز کسی را با او و در کنار او نمی‌خواند، نه پیامبری و نه امامی و نه سید و ولی‌ای و نه فرشته و ملائکه‌ای، چه که همه آفریده اویند و اوست قادر مطلق، و همه بندگان و برده‌گان ناتوانی هستند که بر حسب عبادت و طاعت‌شان رحمت الهی شامل حالشان شده در پیش پروردگار عزیز و یا ذلیل می‌گردند.

هرگز دستانی که سرشکسته و پشیمان از گناهان خویش با ترس و هراس از خشم غضب الهی و آرزو و امید به رضایت و خشنودیش در درگاه الهی می‌کوبند خالی باز نخواهند گشت.

پیامبر اسلام ﷺ می‌فرماید: «پروردگار بزرگ و با عظمت‌تان بسیار باحیاء و سخاوتمند است و از اینکه دستان بنده‌ای که بسوی او دراز شده‌اند را

خالی پس دهد از بنده اش ابا می‌ورزد»^(۱).

و همچنین می‌فرمایند: «هر مسلمانی که پروردگارش را بخواند و به درگاه او دعاء و نیایشی که در آن نه گناهی است و نه برهم‌زنی روابط خانوادگی، بفرستد پروردگارش بدو یکی از این سه چیز را خواهد بخشید:

۱- یا اینکه دعایش را می‌پذیرد.

۲- و یا اینکه اجر و پاداشش را برای روز حساب ذخیره می‌کند.

۳- و یا اینکه به اندازه دعایش از مشکلات و گرفتاری‌هایش برطرف می‌گرداند.

یاران آنحضرت فرمودند: پس بسیار دعاء خواهیم کرد! آنحضرت فرمودند: درگاه پروردگارتان از هر آنچه شما بخواهید پرت‌تر و غنی‌تر است»^(۲).

در دعاء نباید به حق دیگران تجاوز کرد و نباید برعلیه خود و خانواده و عزیزان دعاء نمود و شایسته نیست که در لابلای جمله‌های مسجع و پر زرق و برق خود را گم کرد و از مفهوم فروتنی و خشوع و توجه قلب دور شد، دعاء هرچه ساده‌تر و پرمعناتر باشد به نیایش پیام آور رسالت ﷺ نزدیک‌تر است.

و قبل از روی آوردن به قبله با خوردن مال حلال و پوشیدن پوشاک پاک، حقوق همه بندگان خدا را به آنها برگردانیم چه که دستان آلوده به حقوق مردم و ظلم و ستم بر آنان را در درگاه الهی جایی نیست.

۱- این حدیث را ابوداود ۲/ ۷۸ و ترمذی ۵/ ۵۵۷ و ابن ماجه ۲/ ۱۲۷۱ آورده‌اند، و ابن حجر گفته است که سند این روایت در مرتبه جید قرار دارد. مراجعه شود به صحیح ترمذی ۳/ ۱۷۹.

۲- این حدیث را ترمذی ۵/ ۵۶۶ و ۵/ ۴۶۲ و احمد ۳/ ۱۸ آورده‌اند، رجوع شود به صحیح الجامع ۵/ ۱۱۶ و صحیح ترمذی ۳/ ۱۴۰.

دعاء رابطه بنده و آفریدگارش در سختی‌ها و گرفتاری‌ها، خوشی‌ها و سعادت‌هاست که شایسته است بنده همیشه و در همه حال زبانش را بذکر و یاد پروردگارش زینت بخشد.

کجا و چه وقت دعاء کنیم؟

شب خیز که عاشقان به شب رازکنند گرد در و بام دوست پرواز کنند
هر جا که دری هست به شب بر بندند غیر از در دوست را که شب باز کنند
دعاء رابطه دائم و همیشگی مؤمن است با پروردگارش. او همواره و در همه جا پروردگارش را می‌خواند خدایی را که همیشه با اوست و از رگ گردن بدو نزدیکتر «ای محمد، اگر بندگان من سراغ مرا از تو گرفتند به آنها بگو که من بدانها بسیار نزدیکم و حاجت هر نیازمندی که دست دعاء بسویم دراز کند را برآورده می‌کنم...»^(۱).

جاه‌ها و وقت‌هایی برای دعاء اولاتر و برترند که مؤمن همواره در تلاش است از این فرصت‌های طلائی حد اکثر استفاده را ببرد. از آنجمله است:

- ۱- شب قدر.
- ۲- نیمه‌های آخر شب.
- ۳- پس از نمازهای فرض.
- ۴- بین اذان و اقامه نماز.
- ۵- در هر شب وقتی است که دعاء در آن پذیرفته می‌گردد.
- ۶- هنگام اذان.
- ۷- هنگام بارش باران.
- ۸- آنگاه که لشکر اسلام به سوی جهاد به راه می‌افتد.

۱- ﴿وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانُ...﴾ [البقرة: ۱۸۶].

۹- لحظاتی از روز جمعه (برخی به وقت خطبه و نماز جمعه اشاره کرده‌اند، اما گمان می‌رود که آخرین ساعت از لحظه‌های غروب راجح‌ترین اقوال باشد).

۱۰- وقت نوشیدن آب زمزم با نیت خالصانه.

۱۱- در سجده‌ها.

۱۲- هنگام برخاستن از بستر خواب در شب و دعا به آنچه از رسول اکرم ﷺ ثابت شده است.

۱۳- اگر با وضوء به بستر خواب رفت و در شب بیدار شد و دعاء نمود.

۱۴- هنگام دعاء به ﴿لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ

﴾ «بجز تو ای پروردگار یکتا هیچ‌کس اله و معبودی نیست، تو پاک و

منزهی، ببخشای مرا که من از ظالمان و ستمگران بوده‌ام».

۱۵- دعا‌های مردم برای کسی پس از وفاتش.

۱۶- در تشهد اخیر بعد از حمد و سپاس پروردگار یکتا و صلوات و درود بر پیامبر اکرم ﷺ و آل و خاندان او.

۱۷- هنگام خواندن پروردگار به نام بزرگش که اگر بدان نام او را ندا زنی جوابت دهد و اگر از او چیزی خواهی دریغ نوزد^(۱).

۱۸- دعاء مسلمان برای برادر مسلمانش در غیبت او.

۱۹- دعاء آنانکه بر عرفات در روز عرفه تشریف دارند.

۲۰- دعاء و نیایش در ماه مبارک رمضان.

۲۱- در مجالس طاعت و عبادت که مسلمانان دور هم جمع می‌شوند.

۲۲- هنگام دعاء در برابر مصیبت‌ها و سختی‌ها به ﴿إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ

رَاجِعُونَ﴾، اَللّٰهُمَّ اَجْرِنِي فِي مُصِيبَتِي وَاخْلُفْ لِي خَيْرًا مِنْهَا «ما از آن

پروردگاریم و بسوی او باز خواهیم گشت، بار الهها، مرا بر این مصیبت و بلا اجر و پاداش فراوان ارزانی دار و بمن بهتر از آنچه از دست داده‌ام عطا فرما».

۲۳- دعاء در آنهنگام که قلب با اخلاص کامل بسوی پروردگار روی می‌آورد.

۲۴- دعاء مظلوم بر علیه کسی که بدو ظلم ورزیده.

۲۵- دعاء پدر برای فرزندش و یا بر علیه او.

۲۶- دعاء مسافر.

۲۷- دعاء روزه‌دار تا وقت افطارش.

۲۸- دعاء روزه‌دار در هنگام افطار.

۲۹- دعاء بیچاره پریشان.

۳۰- دعاء امام و پیشوای عادل.

۳۱- دعاء فرزند نیکو برای پدر و مادرش.

۳۲- نیایش به دعاهایی که از پیامبر اسلام ثابت است پس از وضوء.

۳۳- دعاء پس از پرتاب سنگ ریزه کوچک در جمرات (مینا)^(۱).

۳۴- دعاء پس از پرتاب سنگ وسطی در جمرات.

۳۵- دعاء داخل کعبه و یا داخل حجر که نماز در آن بمثابه نماز در خانه کعبه است.

۳۶- دعاء بر کوه صفا.

۳۷- دعاء برکوه مروه.

۳۸- دعاء در مشعر حرام.

۱- پرتاب سنگ ریزه‌ها یا «جمرات» از مناسک حج خانه خداست.

البته همانطور که اشاره رفت، یک فرد مؤمن و مسلمان همیشه در رابطه مستقیم و تنگاتنگ با پروردگارش است، و همیشه و در همه جا او را و تنها او را مستقیماً و بدون هیچ واسطه‌ای می‌خواند، چرا که فرموده اوست: ﴿وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ﴾ [البقرة: ۱۸۶]^(۱). با این وجود جاها و وقت‌هایی که ذکرش رفت جایگاه و مکانت خاص خودش را در نیایش و طلب آمرزش از پروردگار دارد. و اینها در واقع فرصت‌هایی است طلایی که مؤمن به طور خاص از آنها استفاده کرده خدایش را و تنها او را بدون هیچ واسطه‌ای می‌خواند!

۱- «ای پیامبر من، اگر بندگانم از تو پرسیدند که از آنان دورم یا نزدیک، بدانند که من به ایشان نزدیکم و دعاء و حاجت هر نیازمندی را برآورده می‌کنم، پس دعوت مرا پاسخ گویند و به من ایمان آورند تا رستگار شوند».

دعاهایی از کلام **الله** مجید

حمد و سپاس تنها از آن توست ای پروردگار یکتا، درود و سلام فرست بر پیام آور حَقَّتْ آخرین رسول هدایت و رستگاری.

۱- ﴿رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنْفُسَنَا وَإِن لَّمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٢٣﴾﴾ [الأعراف: ۲۳].

«**بارالها**، ما با نافرمانی دستورات تو به خویشتن ظلم و ستم ورزیده‌ایم و اگر ما را نیامرزی و بر ما رحم و شفقت نورزی از زیانکاران خواهیم شد...».

۲- ﴿رَبِّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَسْأَلَكَ مَا لَيْسَ لِي بِهِ عِلْمٌ وَإِلَّا تَغْفِرْ لِي وَتَرْحَمْنِي أَكُن مِّنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٤٧﴾﴾ [هود: ۴۷].

«**پروردگارا**، عاجزانه از درگاه تو می‌خواهم که مرا در پناه خویش حفظ داری از اینکه از تو چیزی بخواهم که بدان آگاهی ندارم، **بارالها**، اگر بر من نبخشائی و مرا مورد لطف و شفقت خویش قرار ندهی از زیانکاران و هلاک شده‌گان خواهم شد.».

۳- ﴿رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِمَن دَخَلَ بَيْتِي مُؤْمِنًا وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ ﴿٢٨﴾﴾ [النوح: ۲۸].

«**پروردگارا**، من و پدر و مادرم و هر آنکسی از مؤمنان که به خانه من درآید و همه مردان و زنان مؤمن و متعهد را ببخشا».

۴- ﴿وَإِذْ يَرْفَعُ إِبْرَاهِيمُ الْقَوَاعِدَ مِنَ الْبَيْتِ وَإِسْمَاعِيلُ رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿١٢٧﴾﴾ رَبَّنَا وَاجْعَلْنَا مُسْلِمِينَ لَكَ وَمِن ذُرِّيَّتِنَا أُمَّةً مُّسْلِمَةً

لَكَ وَأَرِنَا مَنَاسِكَنَا وَتُبْ عَلَيْنَا إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿١٢٨﴾ [البقرة: ۱۲۷-۱۲۸].

«بارالها، کارها و نیکی‌هایمان را از ما پذیرا باش که تو بر همه چیز آگاه و شنوایی.

و ببخشای ما را که تویی بخشاینده‌ی مهربان».

۵- ﴿رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي رَبَّنَا وَتَقَبَّلْ دُعَاءِ ﴿٤٠﴾﴾ [ابراهیم: ۴۰].

«**بارالها**، من و فرزندانم را مؤمنانی متعهد و نمازگذار گردان و دعاء و نیایش مرا قبول درگاهت کن».

۶- ﴿رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ ﴿٤١﴾﴾ [ابراهیم: ۴۱].

«**پروردگارا**، در روز قیامت و رستاخیز مرا و پدر و مادرم و سایر مؤمنان را ببخشای و بیامرز».

۷- ﴿رَبِّ هَبْ لِي حُكْمًا وَأَلْحِقْنِي بِالصَّالِحِينَ ﴿٨٣﴾ وَاجْعَلْ لِي لِسَانَ صِدْقٍ فِي الْآخِرِينَ ﴿٨٤﴾ وَاجْعَلْنِي مِنْ وَرَثَةِ جَنَّةِ النَّعِيمِ ﴿٨٥﴾ وَأَغْفِرْ لِأَبِي إِنَّهُ كَانَ مِنَ الضَّالِّينَ ﴿٨٦﴾ وَلَا تُخْزِنِي يَوْمَ يُبْعَثُونَ ﴿٨٧﴾﴾ [الشعراء: ۸۳-۸۷].

«**پروردگارا**، بر من کمال و معرفت ارزانی دار و مرا از زمره پاکان و شایستگان قرار ده، و نامی نیک و ذکر خیری از من بر زبان آیندگان جاری دار، و مرا از آنانی قرار ده که در یرتو ایمان به بهشت برین دست می‌یابند.»

«و در روز رستاخیز که همگان دوباره برانگیخته می‌شوند خوار و رسوایم مگردان».

۸- ﴿رَبِّ هَبْ لِي مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿١٠٠﴾﴾ [الصفات: ۱۰۰].

«بارالها، فرزندان شایسته و نیکوکاری بمن ارزانی دار».

۹- ﴿رَبَّنَا عَلَيْكَ تَوَكَّلْنَا وَإِلَيْكَ أَنَبْنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ﴾ [الممتحنة: ۴].
«پروردگارا، به تو توکل جسته‌ایم و بسوی تو روی آورده‌ایم و بازگشت همگان بسوی توست».

۱۰- ﴿رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِلَّذِينَ كَفَرُوا وَاعْفِرْ لَنَا رَبَّنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾ [الممتحنة: ۵].
«بارالها، کافران را بر ما چیره مگردان و ما را سبب روی گردانی آنان از دینت مساز، پروردگارا، ببخشای ما را که تو بر همه چیز توانا و دانایی».

۱۱- ﴿رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ وَأَدْخِلْنِي بِرَحْمَتِكَ فِي عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ﴾ [النمل: ۱۹].
«بارالها، مرا توفیق آن ده که شکر نعمت‌هایی که به من و پدر و مادرم ارزانی داشته‌ای بجای آورم، و در کارهای نیک و اعمال شایسته‌ای که تو بدانها راضی و خشنودی یاریم ده و در پرتو فضل و رحمت و سخاوت مرا از بندگان شایسته و نیکوکار قرار ده».

۱۲- ﴿رَبِّ هَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ ذُرِّيَّةً طَيِّبَةً إِنَّكَ سَمِيعُ الدُّعَاءِ﴾ [آل عمران: ۳۸].

«پروردگارا، از درگاه کرم و سخاوت بمن فرزندی نیکوکار و شایسته ارزانی دار، الهی تویی شنونده دعاء و پذیرنده تمنا».

۱۳- ﴿رَبِّ لَا تَذَرْنِي فَرْدًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ﴾ [الأنبياء: ۸۹].
«بارالها، مرا بی کس و تنها رها مکن، الهی پس از مرگمان تو بهترین وارث و حافظ و پناه‌دهنده مائی».

۱۴- ﴿... لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٨٧﴾﴾

[الأنبياء: ۸۷].

«پروردگارا، هیچ اله و معبودی نیست مگر تو، تو پاکی و منزله از آنچه به تو تهمت زده‌اند.

دریاب مرا و بیامرز بر من که من با نافرمانی تو به خویشتن ستم‌ها روا داشته‌ام».

۱۵- ﴿رَبِّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي ﴿٢٥﴾ وَيَسِّرْ لِي أَمْرِي ﴿٢٦﴾ وَأَحْلِلْ عُقْدَةً مِّنْ

لِسَانِي ﴿٢٧﴾ يَقْفَهُوا قَوْلِي ﴿٢٨﴾﴾ [طه: ۲۵-۲۸].

«بارالها، سینه‌ام را برای پذیرش فرامینت گشاده گردان، و کارهایم را بر من آسان ساز، و گره و لکنت از زبانم بردار تا مردمان سختم بفهمند و به دعوت و تبلیغ رسالتم گوش فرا دهند».

۱۶- ﴿... قَالَ رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي...﴾ [القصص: ۱۶].

«پروردگارا، ببخشای مرا که من بر خود ظلم و ستم روا داشته‌ام».

۱۷- ﴿رَبَّنَا آمَنَّا بِمَا أَنْزَلْتَ وَاتَّبَعْنَا الرَّسُولَ فَاكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ ﴿٥٢﴾﴾ [آل

عمران: ۵۳].

«بارالها، ما بدانچه بر پیامبرت فرو فرستادی ایمان آوردیم و از او پیروی نمودیم، پس ما را با راستگویان و شاهدان و گواهان حق محشور فرما».

۱۸- ﴿رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٨٥﴾ وَنَجِّنَا بِرَحْمَتِكَ مِنَ الْقَوْمِ

الْكَافِرِينَ ﴿٨٦﴾﴾ [یونس: ۸۵-۸۶].

«الهی ما را آزمون آزار و بلائی ستمگران و ظالمان قرار مده و با فضل و رحمت خویش ما را از آماج فتنه و بلاهای کافران نجات بخش».

۱۹- ﴿... رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَإِسْرَافَنَا فِي أَمْرِنَا وَثَبِّتْ أَقْدَامَنَا وَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ﴾ ﴿۱۴۷﴾ [آل عمران: ۱۴۷].

«پروردگارا، ببخشای بر ما گناهانمان را و از زیاده‌روی‌ها و تندروی‌هایمان درگذر و ما را در راهت ثابت قدم دار و بر ملت‌های کافر پیروزمان گردان.»

۲۰- ﴿... رَبَّنَا آتِنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً وَهَيِّئْ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا رَشَدًا﴾ ﴿۱۰﴾ [الکهف: ۱۰].

«بارالها، از درگاه بزرگیت بر ما رحمت و شفقت ارزانی دار، و در کارها و امور زندگی‌مان سرفرازمان گردان.»

۲۱- ﴿... رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا﴾ ﴿۱۱۴﴾ [طه: ۱۱۴].

«پروردگارا، بر علم و دانش و معرفت و فهمم بیفزای.»

۲۲- ﴿... رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنَ هَمَزَاتِ الشَّيْطَانِ﴾ ﴿۹۷﴾ وَأَعُوذُ بِكَ رَبِّ أَنْ يَحْضُرُونِ ﴿۹۸﴾ [المؤمنون: ۹۷-۹۸].

«الهی، مرا از وسوسه‌ها و تحریکات شیطان‌ها در پناه خود حفظ گردان و از اینکه در کالبدم رسوخ کنند و از تو دورم گردانند در امانم دار.»

۲۳- ﴿... رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ﴾ ﴿۱۱۸﴾ [المؤمنون: ۱۱۸].

«بارالها، ببخشای ما را و رحم و شفقت را بر ما ارزانی دار چه که تو مهربان‌ترین بخشاینده‌گانی.»

۲۴- ﴿... رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ﴾ ﴿۲۰۱﴾ [البقرة: ۲۰۱].

﴿۲۰۱﴾ [البقرة: ۲۰۱].

«بارالها، در دنیا به ما خیر ارزانی دار و سرای آخرتman را خوشبخت و با سعادت گردان و مارا از عذاب آتش جهنم برهان».

۲۵- ﴿... سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ﴾ [البقرة: ۲۸۵].

«الهی، ما دستورات و اوامر تو را شنیدیم و کمر طاعت بدانها بسته‌ایم، پروردگارا ببخشای ما را که بازگشت همه ما بسوی توست».

۲۶- ﴿... رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا إصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلَا تُحْمِلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ وَاعْفُ عَنَّا وَاعْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا أَنْتَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ﴾ [البقرة: ۲۸۶].

بارالها، ما را بر اشتباهات و فراموشی‌هایمان بازخواست مکن، الهی، بار تکالیف و مسؤولیت‌های سنگین را آنچنانکه بر دوش ملت‌های پیشین، بسبب گناهان و معصیت‌هایشان، گذاشته بودی بر دوش ما مگذار، پروردگارا بر ما آنچه که ما را یارای آن نیست و از قدرت و توان‌مان خارج است تحمیل مگردان، و از گناهان‌مان درگذر و ما را مورد عفو و بخشش و رحمت و شفقت خویش قرار ده، تویی یار و یاور ما، پس ما را بر ملت‌های کافر پیروز گردان.

۲۷- ﴿رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ﴾ [آل عمران: ۸].

«بارالها، پس از آنکه لذت و حلاوت ایمان را به قلب‌هایمان چشاندی آنها را از راه سعادت گمراه و سرگردان مکن، و از درگاه خودت به ما رحمتی ارزانی دار که تنها تویی سخاوتمندترین بخشایشگران».

۲۸- ﴿... رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَطْلًا سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴿۱۹۱﴾ رَبَّنَا إِنَّكَ مَنْ تَدْخِلِ النَّارَ فَقَدْ أَحْزَيْتَهُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ ﴿۱۹۲﴾ رَبَّنَا إِنَّتَا سَمِعْنَا مُنَادِيًا يُنَادِي لِلْإِيمَانِ أَنْ ءَامِنُوا بِرَبِّكُمْ فَءَامَنَّا رَبَّنَا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَكَفِّرْ عَنَّا سَيِّئَاتِنَا وَتَوَفَّنَا مَعَ الْأَبْرَارِ ﴿۱۹۳﴾ رَبَّنَا وَعَاتِنَا مَا وَعَدْتَنَا عَلَىٰ رُسُلِكَ وَلَا تُخْزِنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ ﴿۱۹۴﴾﴾ [آل عمران: ۱۹۱-۱۹۴].

«پروردگارا، تو این گیتی و جهان هستی را بیهوده نیافریدی، الهی، تو پاک و منزهی از تهمت‌هایی که به تو روا می‌دارند، ما را از عذاب جهنم در امان دار. بارالها، هرکه را تو به آتش افکنی خوار و زبونش ساخته‌ای و ستمگران و ظالمان را هیچ یار و یاورى نیست.

پروردگارا، ما ندای حق و ایمان را از فرستاده‌ات که بسوی نجات و رستگاری می‌خواند و می‌گفت به پروردگارتان ایمان آورید شنیدیم و بدو گرویدیم. بارالها، پس ببخشای بر ما گناهانمان را و درگذر از زشتی‌ها و خطاهایمان و ما را در زمره نیکوکاران بمیران.

پروردگارا، آنچه بر زبان پیامبرانت به ما وعده داده بودی را به ما ارزانی دار، و ما را در روز قیامت خوار و زبون مگردان، به راستی که تو بر وعده‌هایت پایداری و هرگز خلاف وعده نخواهی کرد».

۲۹- ﴿رَبَّنَا ءَامَنَّا فَاغْفِرْ لَنَا وَأَرْحَمْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّحِيمِينَ ﴿۱۰۹﴾﴾ [المؤمنون: ۱۰۹].

«بارالها، ما بتو ایمان آورده‌ایم پس ببخشای بر ما گناهانمان را و ما را مورد رحم و شفقت قرار ده که تو بهترین رحم‌کنندگانی».

۳۰- ﴿... رَبَّنَا أَصْرِفْ عَنَّا عَذَابَ جَهَنَّمَ إِنَّ عَذَابَهَا كَانَ غَرَامًا ﴿۱۱۰﴾ إِنَّهَا سَاءَتْ مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا ﴿۱۱۱﴾﴾ [الفرقان: ۶۵-۶۶].

«پروردگارا، عذاب دردناک دوزخ را از ما دورگردان، عذابی که اگر گریبانگیر کسی شود تا ابد از او دست نخواهد کشید او را رسوا و حیران می کند. دوزخ بس جایگاه و مأوای بد و دردآوری است.»

۳۱- ﴿رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا قُرَّةَ أَعْيُنٍ وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ

إِمَامًا ﴿٧٤﴾ [الفرقان: ۷۴].

«**بارالها**، بما همسران و فرزندان ارزانی دار که باعث چشم روشنی و سعادت و خوشبختی مان شوند، و ما را پیشوای مؤمنان و متقیان قرار ده.»

۳۲- ﴿... رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ وَأَصْلِحْ لِي فِي ذُرِّيَّتِي إِنِّي تُبْتُ إِلَيْكَ وَإِيَّكَ مِنَ

الْمُسْلِمِينَ ﴿١٥﴾ [الأحقاف: ۱۵].

«پروردگارا، مرا توفیق آن ده که شکر و سپاس نعمت‌هایی که بمن و پدر و مادرم ارزانی داشته‌ای بجای آورم، و همواره در راه نیکوئی‌ها و خشنودی تو گام بردارم. **بارالها**، فرزندان و دودمانی صالح و پرهیزکار بمن عطا فرما. **الهی**، من از همه گناهان و معصیت‌هایم توبه کرده متعهد و مسلمان بسوی تو آمده‌ام.»

۳۳- ﴿... رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًّا لِلَّذِينَ ءَامَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿١٠﴾ [الحشر: ۱۰].

«**پروردگارا**، از گناهان و معصیت‌های ما و برادرانمان که در راه ایمان بر ما پیشی گرفتند درگذر، و ما را بیامرز.

الهی، در قلب‌ها و دل‌های ما هیچ کینه و حقدی بر مسلمانان جای مده. **بارالها**، تو بسیار رئوف و مهربان و بخشنده‌ای.»

۳۴- ﴿... رَبَّنَا أَتْمِمْ لَنَا نُورَنَا وَاعْفِرْ لَنَا إِنَّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٨﴾﴾
[التحریم: ۸].

«بارالها، پرتو نور ایمانمان را در راه رسیدن به بهشت برین کامل گردان و بخشای بر ما گناهانمان را. الهی، تنها تو بر همه چیز قادر و توانائی.»

۳۵- ﴿... رَبَّنَا إِنَّنَا ءَامِنَّا فَاعْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴿١٦﴾﴾
[آل عمران: ۱۶].

«پروردگارا، ما به حقانیت تو ایمان آوردیم، پس گناهانمان را بیامرز و ما را از عذاب دردناک آتش جهنم برهان.»

۳۶- ﴿... رَبَّنَا ءَامِنَّا فَكُتِبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ ﴿٨٣﴾﴾ [المائدة: ۸۳].
«بارالها، ما به دین مبین اسلام ایمان آوردیم، پس ما را در زمره امت محمد شاهدان و گواھانی قرار ده بر ملت‌های دیگر.»

۳۷- ﴿رَبِّ اجْعَلْ هَذَا الْبَلَدَ ءَامِنًا وَاجْنُبْنِي وَبَنِيَّ أَنْ نَعْبُدَ الْأَصْنَامَ ﴿٣٥﴾﴾
[ابراهیم: ۳۵].

«پروردگارا، این سرزمین را در امن و امان و آرامش قرارده و من و فرزندانم را از بت‌پرستی و شرک دوری ده.»

۳۸- ﴿... رَبِّ إِنِّي لِمَا أَنْزَلْتَ إِلَيَّ مِنْ خَيْرٍ فَقِيرٌ ﴿٢٤﴾﴾ [القصص: ۲۴].
«بارالها، من بهر آنچیزی که بمن عطا فرمایی محتاج و نیازمندم.»

۳۹- ﴿... رَبِّ أَنْصُرْنِي عَلَى الْقَوْمِ الْمُفْسِدِينَ ﴿٣٠﴾﴾ [العنكبوت: ۳۰].
«پروردگارا، مرا بر ملت‌های فاسد پیروز گردان.»

۴۰- ﴿... رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٤٧﴾﴾ [الأعراف: ۴۷].

«بارالها، ما را با گروه‌ها و ملت‌های ستمگر و ظالم همراه و هم پیمان مگردان.»

۴۱- ﴿حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ﴿۱۲۹﴾
[التوبة: ۱۲۹].

«خدا دارم چه غم دارم، او مرا کافی و بسنده است، جز او هیچ‌إله و معبودی نیست، به او توکل و توسل جسته‌ام و تنها او پادشاه آسمان‌ها و زمین است.»

۴۲- ﴿... عَسَىٰ رَبِّي أَن يَهْدِيَنِي سَوَاءَ السَّبِيلِ ﴿۲۲﴾ [القصص: ۲۲].
«بارالها، به تو آرزو و امید بسته‌ام که مرا به راه راست هدایت فرمایی.»

۴۳- ﴿... رَبِّ نَجِّنِي مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿۲۱﴾ [القصص: ۲۱].
«پروردگارا، از چنگ ظالمان و ستمگران نجاتم بخش.»

دعاهایی از نیایش پیامبر اکرم ﷺ

۴۴- «اللَّهُمَّ آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الآخِرَةِ حَسَنَةً، وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ»^(۱).

«بارها، در دنیا به ما نیکی ارزانی دار، و در آخرت بر ما احسان کن، و ما را از عذاب دردناک آتش جهنم برهان».

۴۵- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ النَّارِ وَعَذَابِ النَّارِ، وَفِتْنَةِ الْقَبْرِ، وَعَذَابِ الْقَبْرِ، وَشَرِّ فِتْنَةِ الْغَنَى، وَشَرِّ فِتْنَةِ الْفَقْرِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ، اللَّهُمَّ اغْسِلْ قَلْبِي بِمَاءِ الثَّلَجِ وَالْبَرْدِ، وَنَقِّ قَلْبِي مِنَ الْخَطَايَا كَمَا نَقَّيْتَ الثَّوْبَ الْأَبْيَضَ مِنَ الدَّنَسِ، وَبَاعِدْ بَيْنِي وَبَيْنَ خَطَايَايَ كَمَا بَاعَدْتَ بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ. اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْكَسَلِ وَالسَّأَمِ وَالْمَغْرَمِ»^(۲).

«الهی، من از فتنه آتش، و از عذاب جهنم و از فتنه و آزمایش قبر و از عذاب قبر و از بدام افتادن در فتنه مال و ثروت و از درگیری با فتنه و فساد فقر و ناداری به تو پناه می‌برم.

الهی، من از هلاکت در فتنه مسیح دجال به تو پناه می‌آورم.

بارها، قلب مرا با آب برف و یخ شسته به من آرامش قلب عطا فرما، و قلبم را از گناهان، چون پارچه سفیدی که از آلودگی پاک است، پاک گردان، و بین من و گناهانم دوری افکن آنگونه که ما بین مشرق و مغرب دوری افکنده‌ای.

الهی، من از سستی و تنبلی و گناه و معصیت و خسارت و دربدری به درگاه تو پناه می‌آورم».

۱- صحیح بخاری ۱۶۳/۷، و مسلم ۲۰۷۰/۴ این حدیث را روایت کرده‌اند.

۲- روایت از بخاری ۱۶۱/۷، و مسلم ۲۰۷۸/۴ است.

۴۶- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْعَجْزِ وَالْكَسَلِ، وَالْحُبْنِ وَالْهَرَمِ وَالْبُخْلِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ»^(۱).

«الهی، من از ناتوانی و سستی و از ترس و وحشت و پیری و بخیلی به تو پناه می‌برم، **بارالها**، از عذاب قبر و لغزش در امتحان و آزمایش زندگی و مرگ نجاتم ده».

۴۷- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ جَهْدِ الْبَلَاءِ، وَدَرْكِ الشَّقَاءِ، وَسُوءِ الْقَضَاءِ، وَشَمَاتَةِ الْأَعْدَاءِ»^(۲).

«**پروردگارا**، من از سختی بلاها و شدت مصیبت‌ها، و از شقاوت و بدبختی‌ها و از آینده تاریک (و قضاء بد) و از شادمانی دشمنان بحال و روزم، به درگاه تو پناه می‌جویم».

۴۸- «اللَّهُمَّ أَصْلِحْ لِي دِينِي الَّذِي هُوَ عِصْمَةُ أَمْرِي، وَأَصْلِحْ لِي دُنْيَايَ الَّتِي فِيهَا مَعَاشِي، وَأَصْلِحْ لِي آخِرَتِي الَّتِي فِيهَا مَعَادِي، وَاجْعَلْ الْحَيَاةَ زِيَادَةً لِي فِي كُلِّ خَيْرٍ، وَاجْعَلِ الْمَوْتَ رَاحَةً لِي مِنْ كُلِّ شَرٍّ»^(۳).

«**بارالها**، دیانتداری مرا اصلاح گردان که صلاح و موفقیت در کارهایم بر آن است، و دنیایم را پاک ساز که حیات و زندگی در آن است، و آخرتم را نیکوکن که بازگشتم بسوی آنست. و همواره خیر و خوبی‌ها را بر زندگیم بیفز و با مرگ مرا از همه زشتی‌ها و بدی‌ها برهان».

۱- روایت از بخاری ۵۹/۷، و مسلم ۲۰۷۹/۴ است.

۲- لفظ حدیثی که بخاری ۱۵۵/۷ و مسلم ۲۰۸۰/۴ روایت کرده‌اند بدین قرار است.

«كان رسول الله ﷺ يتعوذ من جهد البلاء، ودرك الشقاء، وسوء القضاء، وشماتة الأعداء».

۳- این حدیث را امام مسلم ۲۰۸۷/۴ روایت کرده‌اند.

۴۹- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْهُدَىٰ وَالثَّقَىٰ، وَالْعَفَافَ، وَالْغِنَىٰ»^(۱).

«الهی، بمن هدایت و رستگاری، تقوا و پاکدامنی، ثروت و قناعت ارزانی دار».

۵۰- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْعَجْزِ، وَالْكَسَلِ، وَالسُّبْحِ، وَالْبُخْلِ، وَالْهَرَمِ، وَعَذَابِ الْقَبْرِ، اللَّهُمَّ آتِ نَفْسِي تَقْوَاهَا، وَرُكَّهَهَا أَنْتَ خَيْرٌ مِنْ رُكَّهَاهَا. أَنْتَ وَلِيِّهَا وَمَوْلَاهَا. اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عِلْمٍ لَا يَنْفَعُ، وَمِنْ قَلْبٍ لَا يَخْشَعُ، وَمِنْ نَفْسٍ لَا تَشْبَعُ، وَمِنْ دَعْوَةٍ لَا يُسْتَجَابُ لَهَا»^(۲).

«الهی، من از تنبلی و ناتوانی، ترسویی و بخیلی، پیری و عذاب قبر به تو پناه می‌برم».

«بارالها، به نفس من تقوا ارزانی دار و آن را پاک ساز که تو از همه به پاکی آن تواناتری، تو صاحب امر و مالک آنی».

«الهی، من از علم بیهوده و بی‌فایده و از قلبی که از تو هراس و ترسی ندارد، و از جان و تنی که سیری و قناعت نمی‌شناسد و از دعائی که پذیرفته درگاہت نیست به تو پناه می‌برم».

۵۱- «اللَّهُمَّ اهْدِنِي وَسَدِّدْنِي، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْهُدَىٰ وَالسَّدَادَ»^(۳).

«الهی، مرا هدایت ده و در راه حق ثابت قدم دار. الهی، به من هدایت و رستگاری و استقامت ارزانی کن».

۵۲- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ زَوَالِ نِعْمَتِكَ، وَتَحَوُّلِ عَافِيَتِكَ، وَفُجَاءَةِ نِقْمَتِكَ،

۱- روایت مسلم ۲۰۸۷/۴ است.

۲- روایت از مسلم ۲۰۸۸/۴ است.

۳- روایت از مسلم ۲۰۹۰/۴ است.

وَجَمِيعِ سَخَطِكَ»^(۱).

«بارالها، من از اینکه نعمت‌هایت از من گرفته شود، و سلامتی و عافیتی را که به من ارزانی داشته‌ای از دست دهم و از اینکه ناگهان مورد خشم و غضب تو قرار گیرم، و از همه خشم و نارضایتی‌ات بتو پناه می‌آورم».

۵۳- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا عَمِلْتُ وَمِنْ شَرِّ مَا لَمْ أَعْمَلْ»^(۲).

«الهی، من از شر و بلای آنچه از من سر زده و از شر و زشتی آنچه مرتکب نشده‌ام به درگاه تو پناه می‌برم».

۵۴- «اللَّهُمَّ أَكْثَرَ مَالِي، وَوَلَدِي، وَبَارِكْ لِي فِيمَا أَعْطَيْتَنِي»^(۳). «[وَأَطِلْ حَيَاتِي

عَلَى طَاعَتِكَ وَأَحْسِنْ عَمَلِي] وَاعْفِرْ لِي»^(۴).

«پروردگارا، مال و فرزندم را زیادگردان و در آنچه به من ارزانی داشته‌ای برکت ده».

«و به من زندگی طولانی ده تا عبادتت بجای آورم و اعمالم را نیکوساز و از من درگذر».

۱- روایت از مسلم ۲۰۹۷/۴ است.

۲- روایت از مسلم ۲۰۸۵/۴ است.

۳- دعاء رسول اکرم ﷺ در بخاری ۱۵۴/۷ و مسلم ۱۹۲۸/۴ برای حضرت انس رضی الله عنه:

«اللَّهُمَّ أَكْثَرَ مَالَةٍ وَوَلَدَةٍ وَبَارِكْ لِي فِيمَا أَعْطَيْتَهُ» بر این معنا دلالت دارد.

۴- امام بخاری این حدیث را در «الأدب المفرد» به شماره ۶۵۳ آورده‌اند، که استاد البانی در ضمن «الأحادیث الصحیحة» شماره ۲۲۴۱ و در «صحیح الأدب المفرد» صفحه ۲۴۴ آن را آورده‌اند، و جمله بین دو گروه برگرفته‌ای است از حدیث ترمذی و احمد که آورده‌اند؛ از رسول اکرم ﷺ پرسیدند: چه کسی از همه بهتر است؟ فرمودند: «مَنْ طَالَ عُمُرُهُ وَحَسَنَ عَمَلُهُ» «هرکس عمرش طولانی و کارهایش نیکو شد» و استاد البانی نیز در «صحیح ترمذی ۲۷۱/۲» این حدیث را ذکر نموده است.

۵۵- «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْعَظِيمُ الْحَلِيمُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ السَّمَوَاتِ، وَرَبُّ الْأَرْضِ، وَرَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ»^(۱).

هیچ معبودی لائق پرستش نیست مگر پروردگار بزرگ و بردبار، جز آفریننده و پادشاه آسمان‌ها و زمین هیچ معبودی شایستگی پرستش ندارد، هیچ إله و معبودی نیست مگر **الله** تعالی، پروردگار آسمان‌ها و زمین، پروردگار بخشاینده و مهربان، مالک و صاحب عرش بزرگ، شاهنشاه جهان آفرینش.

۵۶- «اللَّهُمَّ رَحْمَتَكَ أَرْجُو فَلَا تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ، وَأَصْلِحْ لِي شَأْنِي كُلَّهُ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ»^(۲).

«**الهی**، برحمتت چشم امید دوخته‌ام، پس مرا لحظه‌ای به حال خود وامگذار، همه کارها و امورم را نیکو گردان، هیچ الهی و معبودی نیست مگر ذات پاک تو».

۵۷- «لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ»^(۳).

«هیچ إله و معبودی نیست مگر ذات پاکت، تو پاک‌ی و منزّه، منم که برخود ظلم و ستم روا داشته‌ام».

۱- به روایت بخاری ۱۵۴/۷ و مسلم ۲۰۹۲/۴.

۲- روایت از أبو داود ۳۲۴/۴ و احمد ۴۲/۵ است. استاد البانی و دیگران آن را در ضمن احادیث «حسن» برشمرده‌اند.

۳- ترمذی ۲۹۵/۵ و حاکم با تصحیح خودش و موافقت «ذهبی» با او ۵۰۵/۱ و صحیح ترمذی ۱۶۸/۳ این حدیث را ذکر کرده‌اند و متن آن چنین است: «دعوة ذي النون إذ دعا وهو في بطن الحوت: ﴿لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ﴾ ﴿۸۷﴾ فإنه لم يدع بها رجل مسلم في شيء قط إلا استجاب الله له».

۵۸- «اللَّهُمَّ إِنِّي عَبْدُكَ ابْنُ عَبْدِكَ، ابْنُ أُمَّتِكَ، نَاصِيَتِي بِيَدِكَ، مَا ضِيقَ فِي حُكْمِكَ، عَدْلٌ فِي قَضَائِكَ. أَسْأَلُكَ بِكُلِّ اسْمٍ هُوَ لَكَ سَمَّيْتَ بِهِ نَفْسَكَ، أَوْ أَنْزَلْتَهُ فِي كِتَابِكَ، أَوْ عَلَّمْتَهُ أَحَدًا مِنْ خَلْقِكَ، أَوْ اسْتَأْثَرْتَ بِهِ فِي عِلْمِ الْغَيْبِ عِنْدَكَ، أَنْ تَجْعَلَ الْقُرْآنَ رَبِيعَ قَلْبِي، وَنُورَ صَدْرِي، وَجَلَاءَ حُزْنِي، وَذَهَابَ هَمِّي»^(۱).

«بارالها، من بنده و برده تو، فرزند برده تو، فرزند کنیز دربارت، امورم همه در توان و قدرت و اختیارت، هر آنچه امر کنی بر من روا است و هر حکمی در حق من صادر کنی عدل است و داد، به هر اسمی که شایسته بزرگی توست و بدان خودت را نام نهاده‌ای یا که در کتابت آورده‌ای، یا که به بنده‌ای از بندگانت آموخته‌ای، و یا که در علم غیب محفوظ داشته‌ای، از تو می‌خواهم که قرآن را بهار قلبم و نور سینه‌ام و جلادهنده غم و اندوهم و پاک‌کننده ناراحتی‌هایم سازی».

۵۹- «اللَّهُمَّ مَصْرِفَ الْقُلُوبِ صَرَّفْ قُلُوبَنَا عَلَى طَاعَتِكَ»^(۲).

«پروردگارا، ای جهت‌دهنده قلبها، قلب‌هایمان را بسوی عبادتت رهنمون ساز».

۶۰- «يَا مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ ثَبِّتْ قَلْبِي عَلَى دِينِكَ»^(۳).

«ای آنکه همه قلبها در تصرف قدرت و توان توست، قلبم را بر دینت

۱- به احمد ۳۹۱/۱، ۴۵۲ و حاکم ۵۰۹/۱ و تخریج الکلم الطیب صفحه ۷۳ مراجعه شود.

الحافظ آن را در «تخریج الأذکار» «حسن» شمرده‌اند و استاد البانی آن را صحیح می‌دانند.

۲- به روایت مسلم ۲۰۴۵/۴.

۳- ترمذی ۲۳۸/۵ و احمد ۱۸۲/۴ و حاکم ۵۲۵/۱ با تصحیح خودش و موافقت ذهبی

آن را ذکر نموده‌اند. به صحیح الجامع ۳۰۹/۶ و صحیح ترمذی ۱۷۱/۳ مراجعه شود.

أم المؤمنین أم سلمة رضی اللہ عنہا فرمودند: «این دعاء از بیشترین دعاهایی بودند که

پیامبر صلی اللہ علیہ و آله و سلم تکرار می‌فرمودند».

پایدار دار».

۶۱- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ»^(۱).

«الهی، من سلامت و عافیت دنیا و آخرتم را از درگاه تو می‌جویم».

۶۲- «اللَّهُمَّ أَحْسِنْ عَاقِبَتَنَا فِي الْأُمُورِ كُلِّهَا، وَأَجِرْنَا مِنْ خِزْيِ الدُّنْيَا وَعَذَابِ الْآخِرَةِ»^(۲).

«بارالها، عاقبت و سرانجام‌مان در همه کارها و شئون زندگی‌مان را نیکو گردان و ما را از ذلت و خواری دنیا و عذاب قیامت در امان دار».

۶۳- «رَبِّ أَعِنِّي وَلَا تُعِنِّي عَلَيَّ، وَانصُرْنِي وَلَا تَنْصُرْ عَلَيَّ، وَامْكُرْ لِي وَلَا تَمْكُرْ عَلَيَّ، وَاهْدِنِي وَيَسِّرِ الْهُدَىٰ إِلَيَّ، وَانصُرْنِي عَلَىٰ مَنْ بَغَىٰ عَلَيَّ، رَبِّ اجْعَلْنِي لَكَ شَكَرًا، لَكَ ذَكَرًا، لَكَ رَهَابًا، لَكَ مِطْوَعًا، إِلَيْكَ مُحِبًّا أَوْهَا مُنِيبًا، رَبِّ تَقَبَّلْ تَوْبَتِي، وَاغْسِلْ حَوْبَتِي، وَأَجِبْ دَعْوَتِي، وَثَبِّتْ حُجَّتِي، وَاهْدِ قَلْبِي، وَسَدِّدْ لِسَانِي، وَأَسْلُلْ سَخِيمَةَ قَلْبِي»^(۳).

«الهی، مرا یاری ده و کسی را برعلیه من کمک و یاری مده، و مرا پیروز

۱- امام ترمذی ۵۳۴/۵ با لفظ «سلوا الله العافية في الدنيا والآخرة» و با لفظ «سلوا الله العفو والعافية فإن أحداً لم يعط بعد اليقين خيراً من العافية» این حدیث را آورده‌اند. به صحیح ترمذی ۱۸۰/۳ و ۱۸۵/۳ و ۱۷۰/۳ و مسند امام احمد با ترتیب احمد شاکر ۱۵۶/۱-۱۵۷ مراجعه شود.

۲- امام احمد ۱۸۱/۴ و طبرانی در «الکبیر» این حدیث را روایت کرده‌اند، و حافظ هیشمی در «مجمع الزوائد» ۱۷۸/۱۰ می‌گویند که مردان روایت احمد و یکی از روایت‌های طبرانی همه ثقه هستند.

۳- ابوداود ۸۳/۲ و ترمذی ۵۵۴/۵ و ابن ماجه ۱۲۵۹/۲ و حاکم با تصحیح خودش و موافقت ذهبی ۵۱۹/۱ این روایت را ذکر کرده‌اند، به صحیح ترمذی ۱۷۸/۳ و احمد ۱۲۷/۱ مراجعه شود.

گردان و دشمنانم را بر من چیره مساز، و در کارهایم راه گشایم باش و موانع و سد راه برویم مساز، و مرا هدایت عطا فرموده، ره رستگاری و آسایش را برابم آسان فرما، و مرا بر کسانی که بر من شوریده‌اند پیروز گردان، **بارالها**، مرا شکرگذار نعمت‌هایت قرار ده، ذکر و یادت را بر زبانم جاری کن، توفیقم ده که جز از تو از کسی ترس و هراس نداشته باشم و همیشه مطیع و فرمانبردارت گردم و در سختی‌ها و دشواری‌ها بسویت‌ایم و از تو یاری و مدد جسته از گناهانم اظهار ندامت و پشیمانی کنم.

بارالها، توبه مرا قبول فرما و از گناهانم درگذر و دعاهایم را بپذیر و مرا در راه حق ثابت قدم دار و قلبم را بسوی خویش راهنمایی کرده، زبانم را در راه حق راست گردان و زشتی‌ها و بدی‌ها را از قلبم بزداي.

۶۴- «اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ مَا سَأَلَكُ مِنْهُ نَبِيُّكَ مُحَمَّدٌ ﷺ وَنَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا اسْتَعَاذَ مِنْهُ نَبِيُّكَ مُحَمَّدٌ ﷺ وَأَنْتَ الْمُسْتَعَانُ وَعَلَيْكَ الْبَلَاغُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ»^(۱).

«الهی، ما را از هر آنچه پیامبرت محمد ﷺ از درگاهت مسألت داشته به‌رمند ساز، و از شر هر آنچه پیامبرت محمد ﷺ از شرش پناه جسته در امان دار، تنها از تو استعانت و کمک می‌جوئیم و تنها تو برآورنده حاجاتی، و هیچ قدرت و نیرویی نیست مگر با یاری و مدد تو.

۶۵- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ سَمْعِي، وَمِنْ شَرِّ بَصَرِي، وَمِنْ شَرِّ لِسَانِي، وَمِنْ شَرِّ قَلْبِي، وَمِنْ شَرِّ مَنِّي»^(۲).

۱- به ترمذی ۵۳۷/۵ و ابن ماجه ۱۲۶۴/۲ مراجعه شود.

۲- ابوداود ۹۲/۲ و ترمذی ۵۲۳/۵ و نسائی ۲۷۱/۸ و غیره این روایت را آورده‌اند، به صحیح ترمذی ۱۶۶/۳ و صحیح نسائی ۱۱۰۸/۳ مراجعه گردد.

«بارالها، من از شر و بدی شنوائیم و از شرارت و زشتی بینائیم و از لغزش زبانم و از شر قلبم و از شر و تجاوز هوی و هوس و شهوتم به تو پناه می‌جویم».

۶۶- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْبَرَصِ، وَالْجُنُونِ، وَالْجُدَامِ، وَمِنْ سَيِّئِ الْأَسْقَامِ»^(۱).

«الهی، من از پیسی، و از دیوانگی و از جزام و از همه بیماری‌های خطرناک به تو پناه می‌برم».

۶۷- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ مُنْكَرَاتِ الْأَخْلَاقِ، وَالْأَعْمَالِ وَالْأَهْوَاءِ»^(۲).
«بارالها، من از اخلاق بد و کارهای زشت و هوسرانی به تو پناه می‌جویم».

۶۸- «اللَّهُمَّ إِنَّكَ عَفْوٌ كَرِيمٌ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنِّي»^(۳).
«الهی، تو کریمی و بخشاینده و بخشایش را می‌پسندی پس از من درگذر».

۱- ابوداود ۹۳/۲ و نسائی ۲۷۱/۸ و احمد ۱۹۲/۳ این حدیث را ذکر نموده‌اند، به صحیح نسائی ۱۱۱۶/۳ و صحیح ترمذی ۱۸۴/۳ مراجعه شود. (پیسی؛ لکه‌های سفیدی که روی جلد پیدا می‌شود).

۲- روایت از ترمذی ۵۷۵/۵ و ابن حبان، و حاکم، و طبرانی است، به صحیح ترمذی ۱۸۴/۳ مراجعه شود.

۳- به ترمذی ۵۳۴/۵ به تحقیق و بررسی ابراهیم عطوه، چاپخانه مصطفی البابی و صحیح ترمذی ۱۷۰/۳ مراجعه شود.

۶۹- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ فِعْلَ الْخَيْرَاتِ، وَتَرْكَ الْمُنْكَرَاتِ، وَحُبَّ الْمَسَاكِينِ، وَأَنْ تَغْفِرَ لِي، وَتَرْحَمَنِي، وَإِذَا أَرَدْتَ فِتْنَةَ قَوْمٍ فَتَوَفَّيْنِي غَيْرَ مَفْتُونٍ، وَأَسْأَلُكَ حُبَّكَ، وَحُبَّ مَنْ يُحِبُّكَ، وَحُبَّ عَمَلٍ يُقَرِّبُنِي إِلَى حُبِّكَ»^(۱).

«بارالها، مرا در انجام کارهای خیر یاری ده، و از زشتی‌ها بازدار، و دوستی و محبت بینوایان را در قلبم جای ده، و از من درگذر و رحمت و بخشایش را نصیب حالم کن، و اگر خواستی قومی را به فتنه و امتحانی براندازی، بدون آزمایش و امتحان جانم بستان.

الهی، مرا از دوستیت و محبت دوستانت و محبت هرآنچه مرا بتو نزدیک‌تر می‌سازد بهرمند ساز.».

۷۰- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنَ الْخَيْرِ كُلِّهِ: عَاجِلِهِ وَآجِلِهِ، مَا عَلِمْتُ مِنْهُ وَمَا لَمْ أَعْلَمْ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الشَّرِّ كُلِّهِ عَاجِلِهِ وَآجِلِهِ، مَا عَلِمْتُ مِنْهُ وَمَا لَمْ أَعْلَمْ. اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ مَا سَأَلَكَ عَبْدُكَ وَنَبِيُّكَ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ [مَا اسْتَعَاذَ بِكَ] [مِنْهُ] عَبْدُكَ وَنَبِيُّكَ. اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْجَنَّةَ، وَمَا قَرَّبَ إِلَيْهَا مِنْ قَوْلٍ أَوْ عَمَلٍ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ النَّارِ وَمَا قَرَّبَ إِلَيْهَا مِنْ قَوْلٍ أَوْ عَمَلٍ، وَأَسْأَلُكَ أَنْ تَجْعَلَ كُلَّ قَضَاءٍ قَضَيْتَهُ لِي خَيْرًا»^(۲).

۱- امام احمد ۲۴۳/۵ با همین لفظ و ترمذی ۳۶۹/۵ با لفظی شبیه به آن و حاکم ۵۲۱/۱ این حدیث را روایت کرده‌اند، و امام ترمذی آن را «حسن» به شمار آورده گفتند: از امام بخاری درباره این حدیث پرسیدم ایشان گفتند: که این حدیث «حسن صحیح» است و در آخر حدیث پیامبر ﷺ فرموده‌اند: «إنها حق فادرسوها وتعلموها» «این دعاء حق است آن را بخوانید و یاد گیرید».

۲- ابن ماجه ۱۲۶۴/۲ و احمد ۱۳۴/۶ با اضافه قسمت دوم، و حاکم با تصحیح خود و موافقت ذهبی ۵۲۱/۱ و با اضافه قسمت اول، این حدیث را آورده‌اند، به صحیح ابن ماجه ۳۲۷/۲ مراجعه شود.

«الهی، من در دنیا و آخرتم از تو تمنای همه خوشی‌ها و خوبی‌ها را دارم، آن سعادت و خیرری که از آن آگاهم و آنچه را که عقلم بدان نمی‌رسد، همه را از درگاہت مسألت دارم.

و از همه بدی‌ها و زشتی‌های دنیا و آخرت، آنچه را که از آن آگاهم و آنچه را که نمی‌دانم، از همه آنها بتو پناه می‌جویم.

بارالها، من از تو همه آن خیر و خوبی‌هایی که بنده و فرستاده‌ات از تو طلب کرده را خواهانم، و از هر آن شر و بدی‌هایی که بنده و فرستاده‌ات بتو پناه جسته به تو پناه می‌جویم.

الهی، من از تو بهشت و هر آن سخن و کرداری که مرا به آن نزدیک گرداند را خواهانم، و از آتش هولناک جهنم و هر آن سخن و کرداری که مرا بدان نزدیک گرداند به تو پناه می‌جویم، و از تو می‌خواهم همه آنچه که در تقدیرم رقم زده‌ای (قضا و قدرم) را نیکو گردانی».

۷۱- «اللَّهُمَّ احْفَظْنِي بِالإِسْلَامِ قَائِمًا، وَاحْفَظْنِي بِالإِسْلَامِ قَاعِدًا، وَاحْفَظْنِي بِالإِسْلَامِ رَاقِدًا، وَلَا تُشِمِّتْ بِي عَدُوًّا وَلَا حَاسِدًا. اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ كُلِّ خَيْرٍ خَزَائِنُهُ بِيَدِكَ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ كُلِّ شَرٍّ خَزَائِنُهُ بِيَدِكَ»^(۱).

«**بارالها**، همیشه و در همه حال، ایستاده یا نشسته، خوابیده یا بیدار، مرا در راه دین و آئین اسلام ثابت قدم دار، و هیچ دشمن و حسودی را بر حال و روزگارم شادان مگردان.

الهی، من از تو هر آن خیرری که خزان‌هایش در اختیار توست را خواهانم و از هر شری که زیر سیطره قدرت و توان توست به تو پناه می‌جویم».

۷۲- «اللَّهُمَّ اقْسِمَ لَنَا مِنْ حَشِيَّتِكَ مَا تَحُولُ بِهِ بَيْنَنَا وَمَعَاصِيكَ، وَمِنْ

۱- به حاکم ۵۲۵/۱، با تصحیح خود و موافقت الذهبی، و صحیح الجامع ۳۹۸/۲ و الأحادیث الصحیحة ۵۴/۴ به شماره ۱۵۴۰ مراجعه شود.

طَاعَتِكَ مَا تَبَلَّغْنَا بِهِ جَنَّتَكَ، وَمِنَ الْيَقِينِ مَا تُهَوِّنُ بِهِ عَلَيْنَا مَصَائِبَ الدُّنْيَا، اللَّهُمَّ
مَتَّعْنَا بِأَسْمَاعِنَا، وَأَبْصَارِنَا، وَقُوَاتِنَا مَا أَحْيَيْتَنَا، وَاجْعَلْهُ الْوَارِثَ مِنَّا، وَاجْعَلْ ثَارَنَا
عَلَى مَنْ ظَلَمْنَا، وَانصُرْنَا عَلَى مَنْ عَادَانَا، وَلَا تَجْعَلْ مُصِيبَتَنَا فِي دِينِنَا، وَلَا تَجْعَلِ
الدُّنْيَا أَكْبَرَ هَمِّنَا، وَلَا مَبْلَغَ عِلْمِنَا، وَلَا تُسَلِّطْ عَلَيْنَا مَنْ لَا يَرْحَمُنَا^(۱).

«بارالها، آن مقدار از ترس و هراس از قدرت و توانت بما ارزانی دار، که
بین ما و گناهان دوری افکند، و آن قدر از توفیق طاعت و عبادتت بما ارزانی
ده، که ما را به بهشت برین رساند. و آن مقدار از ایمان و یقین که مشکلات
و مصائب دنیا را برایمان آسان و هموار سازد.

الهی، ما را از نعمت شنوائی و بینائی و نیرو و توانمندی تا آخرین
لحظه‌ای که بما زندگی عطا می‌فرمائی محروم مساز، و وارث ما را از خودمان
قرار ده، و انتقام ما را از کسی که بر ما ظلم روا دارد بگیر، و ما را بر آنکس
که بر ما دشمنی می‌ورزد یاری ده، و مصیبت و گرفتاری‌هایمان را در
دین‌مان مگردان، و دنیا را بزرگ‌ترین آرزو و امیدمان، و بالاترین درجه علم و
دانش و فهم‌مان قرار مده و کسی را که بر ما رحم و شفقت ندارد بر ما چیره
مگردان.

۷۳- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْجُبْنِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْبُخْلِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ أَنْ
أُرَدَّ إِلَى أَرْدَلِ الْعُمُرِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الدُّنْيَا وَعَذَابِ الْقَبْرِ»^(۲).

«الهی، مرا از ترسویی و وحشت زدگی در امان دار، و از بخیلی پناهم ده،
و مرا آنچنان پیر و شکسته و سالخورده مگردان که ناتوان و رنجور و ذلیل و

۱- ترمذی ۵۲۸/۵ و حاکم ۲۵۸/۱، با تصحیح خود و موافقت ذهبی، و ابن السنی به
شماره ۴۴۶ حدیث را آورده‌اند به صحیح ترمذی ۱۶۸/۳ و صحیح الجامع ۴۰۰/۱
مراجعه شود.

۲- به بخاری همراه با شرح «فتح الباری» ۱۸۱/۱۱ مراجعه شود.

پژمرده گردم، و از فتنه و امتحان و آزمایش دنیائی و عذاب سوزناک قبر در پناه خودت نگاهم دار.».

۷۴- «اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي خَطِيئَتِي، وَجَهْلِي، وَاسْرَافِي فِي أَمْرِي، وَمَا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنِّي، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي هَزْلِي وَجِدِّي، وَخَطِيئَةَ وَعَمْدِي، وَكُلُّ ذَلِكَ عِنْدِي»^(۱).

«بارالها، از نادانی و گناهم درگذر، و اسراف و تندروی در زندگی را بر من ببخشای، و بیمارم را از هر آنچه تو بدان آگاه‌تری. الهی، از شوخی‌ها و جدی‌هایم، از اشتباهات و خطاهایم، و همه آنچه که بدان آلوده‌ام درگذر.».

۷۵- «اللَّهُمَّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي ظُلْمًا كَثِيرًا، وَلَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ. فَاعْفِرْ لِي مَغْفِرَةً مِنْ عِنْدِكَ، وَارْحَمْنِي إِنَّكَ أَنْتَ الْعَفُورُ الرَّحِيمُ»^(۲).

«بارالها، من بر خود ظلم و ستم بسیار روا داشته‌ام و جز تو هیچ بخشاینده‌ای نیست گناهان را، پس بر من منت نه و از من درگذر و مرا مورد رحمت و عفو و بخشایش خویش قرار ده، چرا که تویی بخشاینده و مهربان.».

۷۶- «اللَّهُمَّ لَكَ أَسَلْتُ، وَبِكَ آمَنْتُ، وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ، وَإِلَيْكَ أَنْبْتُ وَبِكَ خَاصَمْتُ. اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِعِزَّتِكَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَنْ تُضِلَّنِي. أَنْتَ الْحَيُّ الَّذِي لَا يَمُوتُ، وَالْحَيُّ وَالْإِنْسُ يَمُوتُونَ»^(۳).

«الهی، سر تسلیم در مقابل عظمت و توان تو خم کرده‌ام، و تنها بتو ایمان آورده‌ام، و از درگاهت توکل و امید جسته‌ام و بسوی تو بازگشته‌ام، و به مقام والای تو پناه آورده‌ام.».

بارالها، من از ضلالت و گمراهی بمقام والای تو، تنها پروردگار و خالق و اله عالمیان پناه می‌آورم.

۱- به بخاری همراه با شرح «فتح الباری» ۱۹۶/۱۱ مراجعه شود.

۲- بخاری ۳۰۲/۱، و مسلم ۲۰۷۸/۴ این حدیث را روایت کرده‌اند.

۳- به روایت بخاری ۱۶۷/۷، و مسلم ۲۰۸۶/۴.

الهی، تنها تویی زنده‌ی فناناپذیر و همه انسان‌ها و جن‌ها روزی خواهند مرد».

۷۷- «اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ مُوجِبَاتِ رَحْمَتِكَ، وَعَزَائِمَ مَغْفِرَتِكَ، وَالسَّلَامَةَ مِنْ كُلِّ إِثْمٍ، وَالْغَنِيمَةَ مِنْ كُلِّ بَرٍّ وَالْفُوزَ بِالْجَنَّةِ، وَالتَّجَاةَ مِنَ النَّارِ»^(۱).

«بارالها، بما ارزانی دار آنچه که دروازه‌های پر سخاوت رحمت و بخشایشت را به روی‌مان می‌گشاید. و ما را از معصیت و گناه برحذر داشته بسوی نیکی‌ها و خوبی‌ها روانه ساز.

الهی، درهای نورانی بهشت را به روی‌مان بگشای و ما را از آتش سوزناک و عذاب هولناک جهنم در امان دار».

۷۸- «اللَّهُمَّ اجْعَلْ أَوْسَعَ رِزْقِكَ عَلَيَّ عِنْدَ كِبَرِ سِنِّي، وَانْقِطَاعِ عُمْرِي»^(۲).
«پروردگارا، آنگاه که شمع زندگی‌م بخاموشی می‌گراید و پیر و ناتوان و سست می‌شوم دروازه سخاوتت را بر من بگشای و بیشترین رزق و روزی‌ی که برایم نگاشته‌ای را بمن ارزانی دار».

۷۹- «اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذَنْبِي، وَوَسِّعْ لِي فِي دَارِي، وَبَارِكْ لِي فِي رِزْقِي»^(۳).
«بارالها، گناهانم را بر من بیامرز و با کرم و سخاوت خویش خانه و زندگی‌م را وسعت بخش و به رزق و روزیم برکت ده».

۸۰- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ وَرَحْمَتِكَ، فَإِنَّهُ لَا يَمْلِكُهَا إِلَّا أَنْتَ»^(۱).

۱- حاکم ۵۲۵/۱ آن را صحیح شمرده و ذهبی با او موافقت کرده است. به «الأذکار» از امام نووی صفحه ۳۴۰ مراجعه شود، محقق کتاب عبد القادر الأرنؤوط حدیث را «حسن» دانسته است.

۲- به حاکم ۵۴۲/۱، و صحیح الجامع ۳۹۶/۱ و «الأحادیث الصحیحه شماره ۱۵۳۹» مراجعه شود.

۳- به روایت احمد ۶۳/۴ و ۳۷۵/۵، مراجعه شود به صحیح الجامع ۳۹۹/۱.

«الهی، مرا از فضل و کرم و رحمت و بخشایش بهره‌مند ساز، که تنها تویی مالک همه آنها».

۸۱- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ التَّرَدِّي، وَالْهَدْمِ، وَالْغَرَقِ، وَالْحَرَقِ، وَأَعُوذُ بِكَ أَنْ يَتَخَبَّطَ بِي الشَّيْطَانُ عِنْدَ الْمَوْتِ، وَأَعُوذُ بِكَ أَنْ أَمُوتَ، فِي سَبِيلِكَ مُدْبِرًا، وَأَعُوذُ بِكَ أَنْ أَمُوتَ لَدِيغًا»^(۲).

«بارالها، من از بازگشتن از حق و ایمان و از هلاکت و نابودی در زیر آوارها و یا در اعماق آبها و یا در بین شعله‌های سوزان آتش به تو پناه می‌برم، الهی، در امانم دار از اینکه شیطان در هنگامه مرگ بر من چیره گردد و یا در حال عقب نشینی و فرار از جهاد بر علیه کافران کشته شوم، و به درگاه احدیت پناه می‌آورم از اینکه با نیش عقربی و یا حشره‌ای از پای درافتم».

۸۲- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْجُوعِ؛ فَإِنَّهُ يَبْسُ الصَّجِيعَ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْخِيَانَةِ، فَإِنَّهَا يَبْسُ الْبِطَانَةَ»^(۳).

«پروردگارا، من از گرسنگی که بدترین خاری‌ها و تنگدستی‌هاست به درگاه سخاوت و نعمت پناه می‌آورم، و از خیانت که پست‌ترین شکم‌پرستی‌هاست به درگاه رشادت و هدایت پناه می‌جویم».

۱- طبرانی این حدیث را روایت کرده‌اند، هیشمی در «مجمع الزوائد» ۱۵۹/۱۰ می‌گویند: مردان این حدیث به جز محمد بن زیاد که «ثقه» است همه صحیح‌اند، به صحیح الجامع ۴۰۴/۱ مراجعه شود.

۲- به روایت نسائی، و ابوداود ۹۲/۲. به صحیح نسائی ۱۱۲۳/۳ مراجعه شود.

۳- به روایت ابوداود ۹۱/۲، و نسائی ۲۶۳/۸، و ابن ماجه. مراجعه شود به صحیح نسائی

۸۳- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْعَجْزِ، وَالْكَسَلِ، وَالْجُبْنِ، وَالْبُخْلِ، وَالْهَرَمِ، وَالْقَسْوَةِ، وَالْغَفْلَةِ، وَالْعَيْلَةِ، وَالذَّلَّةِ، وَالْمَسْكَنَةِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْفَقْرِ، وَالْكَفْرِ، وَالْفُسُوقِ، وَالشَّقَاقِ، وَالنَّفَاقِ، وَالسُّمْعَةِ، وَالرِّيَاءِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الصَّمَمِ، وَالْبَكَمِ، وَالْجُنُونِ، وَالْجُذَامِ، وَالْبَرَصِ وَسَيِّئِ الْأَسْقَامِ»^(۱).

«بارالها، من از سستی و ناتوانی و از ترس و وحشت و از تنگ چشمی و بخیلی و پیری و از خشم و عصبانیت و از اخلاق بد و سرشت زشت و از ناآگاهی و بی توجهی و از ذلت و خواری و پستی و زاری به تو پناه می آورم. و پناه می جویم به درگاه کرم و بخشش از فقر و ناداری و کفر و خواری و فسق و فساد، و از دورویی و خیر چینی و فتنه اندازی و از بدنامی و ریا و خودپرستی.

الهی، در امانم دار از کوری و کری و دیوانگی و جذام و کچلی و از همه بیماری های خطرناک دیگر».

۸۴- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْفَقْرِ، وَالْقِلَّةِ وَالذَّلَّةِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ أَنْ أَظْلِمَ أَوْ أُظْلَمَ»^(۲).

«پروردگارا، مرا از فقر و ناداری و ذلت و خواری در پناه خویش نگه دار. الهی، در امانم دار از اینکه به کسی ظلم و ستمی ورزم و یا کسی بر من ظلم و ستمی روا دارد».

۸۵- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ جَارِ السُّوءِ فِي دَارِ الْمُقَامَةِ؛ فَإِنَّ جَارَ الْبَادِيَةِ يَتَحَوَّلُ»^(۳).

۱- به صحیح الجامع ۴۰۶/۱ و إرواء الغلیل شماره ۸۵۲ و حاکم و بیهقی مراجعه شود.
 ۲- به صحیح نسائی ۱۱۱۱/۳ و أبوداود ۹۱/۲ و صحیح الجامع ۴۰۷/۱ مراجعه شود.
 ۳- به روایت حاکم ۵۳۲/۱ همراه با تصحیح او و موافقت ذهبی با او، و نسائی ۲۷۴/۸، به صحیح الجامع ۴۰۸/۱ و صحیح نسائی ۱۱۱۸/۳ مراجعه شود.

«بارالها، مرا از همسایگی و نزدیکی با بدان در روز قیامت دور دار، که هراسی نیست از بدان دنیا که چند صباحی بیش نیستند».

۸۶- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ قَلْبٍ لَا يَخْشَعُ، وَمِنْ دُعَاءٍ لَا يُسْمَعُ وَمِنْ نَفْسٍ لَا تَشْبَعُ، وَمِنْ عِلْمٍ لَا يَنْفَعُ. أَعُوذُ بِكَ مِنْ هَوْلَاءِ الْأَرْبَعِ»^(۱).

«بارالها، من از قلبی که از تو خوف و هراس ندارد، و از دعائی که قبول درگاه پاکت نیست، و از نفسی که سیر نمی‌شود و از علم و دانشی که فائده‌ای در آن نیست به تو پناه می‌برم. پروردگارا از این چهار چیز مرا در امان دار».

۸۷- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ يَوْمِ السُّوءِ، وَمِنْ لَيْلَةِ السُّوءِ، وَمِنْ سَاعَةِ السُّوءِ، وَمِنْ صَاحِبِ السُّوءِ، وَمِنْ جَارِ السُّوءِ فِي دَارِ الْمُقَامَةِ»^(۲).

«الهی، مرا در امان دار از روز بد، و از شب هولناک، و از لحظه‌های زشتی، و از دوستان ناباب، و از همسایگی بدان در روز حساب».

۸۸- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْجَنَّةَ وَأَسْتَجِيرُ بِكَ مِنَ النَّارِ». (۳) مرتبه تکرار شود^(۳).

۱- به روایت ترمذی ۵۱۹/۵ و أبوداود ۹۲/۲. به صحیح الجامع ۴۱۰/۱۰ و صحیح نسائی ۱۱۱۳/۳ مراجعه شود.

۲- این حدیث را طبرانی روایت نمود که هیشمی در مجمع الزوائد ۱۴۴/۱۰ می‌گویند: همه مردان این روایت صحیحند. به صحیح الجامع ۴۱۱/۱ مراجعه شود.

۳- بروایت ترمذی ۷۰۰/۴ و ابن ماجه ۱۴۵۳ و نسائی. به صحیح ترمذی ۳۱۹/۲ و صحیح نسائی ۱۱۲۱/۳ مراجعه شود، لفظ حدیث چنین آمده است: «مَنْ سَأَلَ اللَّهَ الْجَنَّةَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ قَالَتْ الْجَنَّةُ: اللَّهُمَّ أَدْخِلْهُ الْجَنَّةَ، وَمَنْ اسْتَجَارَ مِنَ النَّارِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، قَالَتْ النَّارُ: اللَّهُمَّ أَجِرْهُ مِنَ النَّارِ».

«بارالها، بهشت برین را بمن ارزانی نموده مرا از عذاب هولناک جهنم در امان دار.»

۸۹- «اللَّهُمَّ فَهِّبْنِي فِي الدِّينِ»^(۱).

«الهی، مرا در دینت فقیه و دانشمندگردان.»

۹۰- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَشْرِكَ بِكَ وَأَنَا أَعْلَمُ، وَأَسْتَغْفِرُكَ لِمَا لَا أَعْلَمُ»^(۲).

«بارالها، مرا در امان دار از اینکه دانسته به تو شرک ورزم و جهالت و نادانی‌هایم را بر من بیخشی.»

۹۱- «اللَّهُمَّ انْفَعْنِي بِمَا عَلَّمْتَنِي، وَعَلِّمْنِي مَا يَنْفَعُنِي، وَزِدْنِي عِلْمًا»^(۳).

«الهی، از علم و دانشی که به من عطا نموده‌ای مستفیدم گردان، و پیاموزان مرا آنچه بدان نیاز دارم، و بر علم و دانش و فرزانتگیم بیفزای.»

۹۲- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ عِلْمًا نَافِعًا، وَرِزْقًا طَيِّبًا، وَعَمَلًا مُتَقَبَّلًا»^(۴).

«پروردگارا، من از درگاه ایزدیت علم و دانش مفید و روزی پر برکت، و کار و عمل نیکو و مورد قبولت را مسألت دارم.»

۹۳- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ يَا اللَّهُ بِأَنَّكَ الْوَاحِدُ، الْأَحَدُ، الصَّمَدُ، الَّذِي لَمْ يَلِدْ وَلَمْ

يُولَدْ، وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ، أَنْ تَغْفِرَ لِي ذُنُوبِي، إِنَّكَ أَنْتَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ»^(۵).

۱- دعاء پیامبر اکرم ﷺ برای ابن عباس در بخاری و مسلم بر این حدیث دلالت دارد. به بخاری با شرح فتح الباری ۴۴/۱ و مسلم ۱۷۹۷/۴ مراجعه شود.

۲- به روایت احمد ۴۰۳/۴. به «صحيح الترغيب والترهيب» از استاد البانی رحمته ۱۹/۱ مراجعه شود.

۳- به روایت ابن ماجه ۹۲/۱. به صحيح ابن ماجه ۴۷/۱ مراجعه شود.

۴- به روایت ابن ماجه ۲۹۸/۱. به صحيح ابن ماجه ۱۵۲/۱ مراجعه شود.

۵- نسائی با همين لفظ ۵۲/۳ و احمد ۳۳۸/۴. به صحيح نسائی ۲۷۹/۱ مراجعه شود.

«ای پروردگار یگانه و یکتا، ای آنکه دستان محتاجان تنها بسوی تو دراز است، تو پاکی از اینکه فرزند و یا پدر باشی، و تو پاک و منزهی از شریک داشتن، تو را مثل و مانندی نیست.

بارالها، ببخشای بر من گناهانم را تنها تویی بخشاینده مهربان».

۹۴- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِأَنَّ لَكَ الْحَمْدُ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ [وَحَدَّكَ لَا شَرِيكَ لَكَ] الْمَتَّانُ [يَا] بَدِيعَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ، يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ، يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ، إِنِّي أَسْأَلُكَ [الْجَنَّةَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ النَّارِ]»^(۱).

«**بارالها**، حمد و سپاس تنها شایسته بزرگی توست، جز تو هیچ اله و معبودی نیست، تویی پروردگار بخشاینده که نیست هیچ شریکی تو را، ای آفریننده‌ی آسمانها و زمین، ای شاهنشاه سخاوت و بزرگی، ای آگاه و توانا و دانا بر همه چیز و همه کس، من از درگاه تو بهشت برین را مسألت دارم و از عذاب هولناک آتش جهنم به بزرگیت پناه می‌برم».

۹۵- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِأَنِّي أَشْهَدُ أَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، الْأَحَدُ، الصَّمَدُ، الَّذِي لَمْ يَلِدْ، وَلَمْ يُولَدْ، وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ»^(۲).

«**الهی**، من دست تضرع و زاری بدرگاهت دراز کرده شهادت و گواهی می‌دهم که تویی پروردگار مطلق، و تویی اله همگان، و جز تو هیچ اله و معبودی نیست در جهان، تویی یکتا و یگانه، تویی که دستان محتاجان بسویت دراز است، تو نه بچه می‌زایی و نه زاینده کسی هستی، تو را هیچ شریکی و مانندی نیست».

۱- بروایت ابوداود ۸۰/۲ و ابن ماجه ۱۲۶۸/۲ و نسائی ۵۲/۳ و ترمذی ۵۵/۵. به صحیح نسائی ۲۷۹/۱ مراجعه شود.

۲- بروایت ابوداود ۷۹/۲ و ترمذی ۵۱۵/۵ و ابن ماجه ۱۲۶۷/۲ و احمد ۳۶۰/۵. به صحیح سنن ترمذی ۱۶۳/۳ مراجعه شود.

۹۶- «رَبِّ اغْفِرْ لِي، وَتُبْ عَلَيَّ، إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الْعَفُورُ»^(۱).

«بارالها، از گناهام درگذر و ببخشای مرا، تویی بخشاینده مهربان».

۹۷- «اللَّهُمَّ بَعِّلِمِكَ الْغَيْبِ، وَقُدِّرْكَ عَلَى الْخَلْقِ، أَحْبَبِي مَا عَلِمْتَ الْحَيَاةَ خَيْرًا لِي، وَتَوَفَّنِي إِذَا عَلِمْتَ الْوَفَاةَ خَيْرًا لِي، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ حَشِيَّتَكَ فِي الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ، وَأَسْأَلُكَ كَلِمَةَ الْحَقِّ فِي الرِّضَا وَالْغَضَبِ، وَأَسْأَلُكَ الْقَصْدَ فِي الْغِنَى وَالْفَقْرِ، وَأَسْأَلُكَ نَعِيمًا لَا يَنْفَدُ، وَأَسْأَلُكَ قُرَّةَ عَيْنٍ لَا تَنْقَطِعُ، وَأَسْأَلُكَ الرِّضَا بَعْدَ الْقَضَاءِ، وَأَسْأَلُكَ بَرْدَ الْعَيْشِ بَعْدَ الْمَوْتِ، وَأَسْأَلُكَ لَذَّةَ النَّظَرِ إِلَى وَجْهِكَ، وَالشَّوْقَ إِلَى لِقَائِكَ، فِي غَيْرِ ضَرَاءٍ مُضِرَّةٍ، وَلَا فِتْنَةٍ مُضِلَّةٍ، اللَّهُمَّ زَيِّنَا بِزِينَةِ الْإِيمَانِ، وَاجْعَلْنَا هُدَاةً مُهْتَدِينَ»^(۲).

«پروردگارا، هیچ چیز بر تو پوشیده و پنهان نیست، تویی قادر و توانای مطلق، چو دانی که زندگیم خوبی‌ها و نیکی‌ها دربر دارد به من زندگانی عطا فرما، و آنگاه که مرگ را برابم نیکو یافتی دروازه موت برویم بگشای».

بارالها، قلبم را در پنهانی و آشکارایم پر گردان از یرتوی ترس و وحشت از عذابت، و حق و راستگویی را در خوشی‌ها و عصبانیتیم بر زبانم جاری ساز، و میانه روی در ثروت و تنگدستی را چراغ راه و برنامه زندگیم قرار ده».

پروردگارا، من از تو نعمت‌های بی‌پایان می‌خواهم، به من چشم روشنی‌های همیشگی و دائمی ارزانی دار».

الهی، پس از دادخواهی از من خوشنود و راضی باش و بعد از مرگم به من زندگانی پرسعداتی ارزانی دار».

بارالها، مرا از لذت دیدار چهره پاکت محروم مگردان، و آتش شوق

۱- به روایت ابوداود و ترمذی با همین جملات، و نسائی و ابن ماجه ۱۳۵۳/۲. به صحیح

ابن ماجه ۳۲۱/۲ و صحیح ترمذی ۱۵۳/۳ مراجعه شود.

۲- بروایت نسائی ۵۴/۳، ۵۵ و احمد ۳۶۴/۴ با اسناد جید. به صحیح نسائی ۲۸۰/۱

و ۲۸۱/۱ مراجعه شود.

دیدارت را، بدور از ضررها و مصیبت‌های کشنده، و فتنه‌ها و آزمایش‌های گمراه‌کننده، همیشه در من شعله ورگردان.

پروردگارا، ما را به زیبایی ایمان زینت بخش و از زمره هدایتکاران و رستگاران قرارمان ده.»

۹۸- «اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي حُبَّكَ، وَحُبَّ مَنْ يَنْفَعُنِي حُبَّهُ عِنْدَكَ اللَّهُمَّ مَا رَزَقْتَنِي مِمَّا أَحَبُّ فَأَجْعَلْهُ قُوَّةً لِي فِي مَا نَحِبُّ، اللَّهُمَّ مَا رَزَوْتَ عَنِّي مِمَّا أُحِبُّ فَأَجْعَلْهُ فَرَاغًا لِي فِي مَا نُحِبُّ»^(۱).

«بارالها، محبت و دوستیت و محبت آنانکه دوستیشان مرا به تو نزدیک می‌گرداند را در قلبم جای ده،

الهی، هر آنچه بمن ارزانی داشته‌ای، از آنچه می‌خواهم، را قدرت و توان و بازویم گردان در راه آنچه می‌پسندی.

الهی، هر آنچه دوستش دارم و تو از من دور داشته‌ای را فراغت و گشایش راحتیم قرار ده در راه آنچه می‌پسندی.»

۹۹- «اللَّهُمَّ طَهِّرْنِي مِنَ الذُّنُوبِ وَالْحَطَايَا، اللَّهُمَّ نَقِّنِي مِنْهَا كَمَا يُنَقِّي الثَّوْبَ الْأَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ، اللَّهُمَّ طَهِّرْنِي بِالطَّلَجِ وَالْبَرْدِ وَالْمَاءِ الْبَارِدِ»^(۲).

«بارالها، مرا از گناهان و زشتی‌ها دور دار، و آنگونه که پارچه سفید را از پلیدی‌ها پاک می‌سازند مرا از گناهان پاک گردان.

الهی، مرا از گناهان و زشتی‌ها با برف و یخ و آب سرد و زلال پاک گردان.»

۱۰۰- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْبُخْلِ، وَالْجَبَنِ، وَسُوءِ الْعُمْرِ، وَفِتْنَةِ الصَّدْرِ،

۱- ترمذی این حدیث را روایت کرده و آن را حسن دانسته است ۵۲۳/۵ شیخ عبدالقادر الأرئووط در تحقیقش بر جامع الأصول ۳۴۱/۴ با ترمذی موافق است.

۲- به روایت نسائی ۱۹۸/۱ و ۱۹۹ و ترمذی ۵۱۵/۵ به صحیح نسائی ۸۶/۱ مراجعه شود.

وَعَذَابِ الْقَبْرِ»^(۱).

«پروردگارا، من به تو پناه می‌جویم از تنگ چشمی و بخیلی و ترسویی و از پستی‌ها و بدی‌های زندگی و از فتنه و فساد دل و جان و از عذاب قبر».

۱۰۱- «اللَّهُمَّ رَبَّ جِبْرَائِيلَ، وَمِيكَائِيلَ، وَرَبَّ إِسْرَافِيلَ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ حَرِّ النَّارِ وَمِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ»^(۲).

«ای پروردگار جبرائیل و خالق میکائیل، و ای آفریننده اسرافیل، مرا از آتش هولناک جهنم و از عذاب دردناک قبر در امان دار».

۱۰۲- «اللَّهُمَّ أَلْهِمْنِي رُشْدِي، وَأَعِزَّنِي مِنْ شَرِّ نَفْسِي»^(۳).

«بارالها، خیر و سعادت‌م را بمن الهام گردان و مرا از بدی‌ها و زشتی‌هایم در پناه خویش نگه دار».

۱۰۳- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ عِلْمًا نَافِعًا، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ عِلْمٍ لَا يَنْفَعُ»^(۴).

«پروردگارا، بمن علم و دانش مفید و ارزنده عطا فرما و مرا از علم بیهوده و دانش پوچ دور نگه دار».

۱۰۴- «اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَاوَاتِ [السَّبْعِ] وَرَبَّ الْأَرْضِ، وَرَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، رَبَّنَا وَرَبَّ كُلِّ شَيْءٍ، فَالِقَ الْحَبِّ وَالنَّوَى، وَمُنزِلَ التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ وَالْفُرْقَانِ، أَعُوذُ بِكَ

۱- بروایت ابوداود ۹/۲ و نسائی ۲۵۵/۸ با این الفاظ «كان النبي ﷺ يتعوذ من خمس؛ من البخل والجبن وسوء العمر، وفتنة الصدر، وعذاب القبر». به جامع الأصول با تحقیق الأرنؤوط ۳۶۳/۴ مراجعه شود.

۲- بروایت نسائی ۲۷۸/۸ به صحیح نسائی ۱۱۲۱/۳ مراجعه شود.

۳- بروایت احمد ۴۴۴/۴ و سند آن را جید بر شمرده و ترمذی ۵۱۹/۵ با همین کلمات.

۴- بروایت ابن ماجه ۱۲۶۳/۲ به صحیح سنن ابن ماجه ۳۲۷/۲ مراجعه شود. متن

حدیث چنین است: «سلوا الله علما نافعا وتعوذوا بالله من علم لا ينفع».

مِنْ شَرِّ كُلِّ شَيْءٍ أَنْتَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهِ، اللَّهُمَّ أَنْتَ الْأَوَّلُ فَلَيْسَ قَبْلَكَ شَيْءٌ، وَأَنْتَ
الْآخِرُ فَلَيْسَ بَعْدَكَ شَيْءٌ، وَأَنْتَ الظَّاهِرُ فَلَيْسَ فَوْقَكَ شَيْءٌ، وَأَنْتَ الْبَاطِنُ فَلَيْسَ
دُونَكَ شَيْءٌ، اقضِ عَنَّا الدَّيْنَ وَأَغْنِنَا مِنَ الْفَقْرِ^(۱).

«ای آفریدگار زمین و آسمان‌های هفتگانه، ای شاهنشاه جهان آفرینش،
تویی خالق و پروردگار ما انسان‌ها و پرورنده همه مخلوقات، تویی شکافنده
دانه‌ها در قلب زمین، تویی فرستنده تورات و انجیل و قرآن.
بارالها، ازگزند همه آنچه زیر سیطره قدرت و توان توست به درگاه عظمت
و قدرت تو پناه می‌بریم.

الهی، تو برای همیشه بوده و هستی، تو بوده‌ای آنگاه که هیچکس نبوده
و خواهی بود آنهنگام که کسی نیست، تو از همه والاتر و بالاتری و هیچ کس
بالاتر و برتر از تو نیست، و تو از دل و اندرون همگان آگاهی.
بارالها، دین و قرض‌هایمان را ادا کن و ما را از فقر و تنگدستی برهان.

۱۰۵- «اللَّهُمَّ أَلْفَ بَيْنَ قُلُوبِنَا، وَأَصْلِحْ ذَاتَ بَيْنِنَا، وَاهْدِنَا سُبُلَ السَّلَامِ، وَنَجِّنَا
مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ، وَجَنِّبْنَا الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَّنَ، وَبَارِكْ لَنَا فِي
أَسْمَاعِنَا، وَأَبْصَارِنَا، وَقُلُوبِنَا، وَأَزْوَاجِنَا، وَذُرِّيَّاتِنَا، وَتُبْ عَلَيْنَا إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ
الرَّحِيمُ، وَاجْعَلْنَا شَاكِرِينَ لِنِعْمِكَ مُثْنِينَ بِهَا عَلَيْكَ قَابِلِينَ لَهَا وَأَتِمِّمَهَا عَلَيْنَا»^(۲).

«**بارالها**، بین قلب‌ها و دل‌هایمان محبت و آلفت آفرین و سوء
تفاهم‌هایمان را برطرف ساخته ما را براه سعادت و رستگاری رهنمون فرما.
الهی، از سیاه‌چال‌های گمراهی به نور ایمان‌مان هدایت نموده از بدی‌ها
و زشتی‌های آشکار و پنهان ما را در امان دار.

۱- مسلم ۲۰۸۴/۴ بروایت از ابوهریره رضی الله عنه آن را آورده است.

۲- بروایت حاکم ۲۶۵/۱ و گفته که برحسب شرط مسلم است ذهبی نیز با او موافق است.

پروردگارا، در شنوائی و بینائی‌مان و در دل‌ها و قلب‌هایمان و در همسران و فرزندانمان برکت عطا فرما.

و ببخشای بر ما که تویی بخشاینده‌ی مهربان.

بارالها، ما را شکرگذار نعمت‌های بی‌دریغت قرار ده و به ما توفیق آن ده که همیشه حمد و سپاس و ستایش توگوئیم و ما را مستحق و قابل آنهمه فضل و کرمت قرار ده و بیفزای بر ما خیر و نیکیت را».

۱۰۶- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَ الْمَسْأَلَةِ، وَخَيْرَ الدُّعَاءِ، وَخَيْرَ النَّجَاحِ، وَخَيْرَ الْعَمَلِ، وَخَيْرَ الثَّوَابِ، وَخَيْرَ الْحَيَاةِ، وَخَيْرَ الْمَمَاتِ، وَتَبَّنِي، وَثَقَّلْ مَوَازِينِي، وَحَقِّقْ إِيْمَانِي، وَارْفَعْ دَرَجَاتِي، وَتَقَبَّلْ صَلَاتِي، وَاغْفِرْ خَطِيئَتِي، وَأَسْأَلُكَ الدَّرَجَاتِ الْعُلَى مِنَ الْجَنَّةِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ فَوَاتِحَ الْخَيْرِ، وَخَوَاتِمَهُ، وَجَوَامِعَهُ، وَأَوَّلَهُ، وَظَاهِرَهُ، وَبَاطِنَهُ، وَالدَّرَجَاتِ الْعُلَى مِنَ الْجَنَّةِ. (أَمِينَ). اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَ مَا آتَى، وَخَيْرَ مَا أَفْعَلُ، وَخَيْرَ مَا أَعْمَلُ، وَخَيْرَ مَا بَطَّنَ، وَخَيْرَ مَا ظَهَرَ، وَالدَّرَجَاتِ الْعُلَى مِنَ الْجَنَّةِ. (أَمِينَ). اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ أَنْ تَرْفَعَ ذِكْرِي، وَتَضَعْ وَزْرِي، وَتُصَلِّحَ أَمْرِي، وَتُطَهِّرَ قَلْبِي، وَتُخَصِّنَ فَرْجِي، وَتَتَوَرَّ قَلْبِي، وَتَغْفِرَ لِي ذَنْبِي، وَأَسْأَلُكَ الدَّرَجَاتِ الْعُلَى مِنَ الْجَنَّةِ. (أَمِينَ). اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ أَنْ تُبَارِكَ فِي نَفْسِي، وَفِي سَمْعِي، وَفِي بَصَرِي، وَفِي رُوحِي، وَفِي خَلْقِي، وَفِي خُلُقِي، وَفِي أَهْلِي، وَفِي حَيَايَ، وَفِي مَمَاتِي، وَفِي عَمَلِي، فَتَقَبَّلْ حَسَنَاتِي، وَأَسْأَلُكَ الدَّرَجَاتِ الْعُلَى مِنَ الْجَنَّةِ». (أَمِينَ)^(۱).

«بارالها، من از درگاه عظمت و بزرگیت بهترین حاجت‌ها، و بزرگترین دعاها و بالاترین موفقیت‌ها و برترین کارها و والاترین ثواب‌ها و پاداش‌ها و

۱- حاکم آن را از ام سلمه (أم المؤمنین) به پیامبر اکرم ﷺ رسانده و صحیح دانسته، ذهبی نیز با او موافق است ۵۲۰/۱.

خوشبختترین و با سعادت‌ترین زندگی و بهترین و آرام‌ترین وفات را مسألت دارم.

الهی، مرا در راه خود ثابت قدم داشته بر اجر و پاداش و ایمان و تقوایم بیفزای، و نماز و طاعاتم را قبول درگاهت قرار داده گناهانم را بیامرزد و درجات و مقامم را در بهشت برین بالا و بالاتر ببر.

الهی، من از درگاه احدیتت مقامی بالا و برتر در بهشت برین مسألت دارم.

پروردگارا، من از تو گشایش درهای خیر و نیکی و سرانجام نیکویی و اول سعادت و خوشبختی و آخر رشادت و نیکبختی و زندگانی‌ای پر بار شادی و سعادت مسألت دارم، **الهی**، مرا در درجات بالای بهشت‌های برینت مسکن ده. (الهی آمین)

بارالها، من از تو خوبی و رشادت در آنچه از من سر می‌زند و استقامت و نیکی در هر آنچه در ظاهر و آشکارا و یا خفیه و پنهان انجام می‌دهم را مسألت دارم.

الهی، مرا در درجات بالای بهشت‌های برینت جای ده. (الهی آمین)
بارالها، نامی خوب و نشانی نیکو از من ورد زبانا گردان، و مصیبت‌ها و سختی‌هایم را از دوشم بینداز و قلبم را صفا و پاکی بخش، و زندگانیم را بر بهترین وجه ترتیب ده، و شهوت و هوی و هوسم را در کنترل خویش قرار ده، و قلبم را نورانی گردان و گناهانم را بیامرزد، **الهی**، مرا در درجات بالای بهشت‌های برین جای ده. (الهی آمین)

پروردگارا، در جسم و جانم، روح و روانم، شنوایی و بیناییم و در خلق و آفرینش، آداب و اخلاقم، خانواده و خویشانم و در زندگانی و موتم، کار و تلاشم برکت عطا فرما و حسنات و نیکی‌هایم را قبول درگاهت قرار ده، **الهی**، مرا در درجات بالای بهشت‌های برینت جای ده. (الهی آمین)

۱۰۷- «اللَّهُمَّ جَنِّبْنِي مُنْكَرَاتِ الْأَخْلَاقِ، وَالْأَهْوَاءِ، وَالْأَعْمَالِ، وَالْأَدْوَاءِ»^(۱).

«بارالها، مرا از اخلاق زشت و سرشت بد، هوسرانی و شهوت‌پرستی و بیماری‌های سخت دور گردان».

۱۰۸- «اللَّهُمَّ فَتَّنِي بِمَا رَزَقْتَنِي، وَبَارِكْ لِي فِيهِ، وَاخْلُفْ عَلَيَّ كُلَّ غَائِبَةٍ لِي بِحَيْرٍ»^(۲).

«بارالها، در آنچه به من ارزانی داشته‌ای برکت عطا فرما و مرا بدان راضی و قانع ساز و همه آنچه که بر من پوشیده و پنهان است را برایم نیکویی و خیر قرار ده».

۱۰۹- «اللَّهُمَّ حَاسِبِي حِسَاباً يَسِيراً»^(۳).

«بارالها، در روز قیامت هنگام بازجویی و محاسبه با لطافت و نرمی و کرم و سخاوت با من برخورد نما».

۱۱۰- «اللَّهُمَّ أَعِنَّا عَلَى ذِكْرِكَ، وَشُكْرِكَ، وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ»^(۱).

۱- بروایت حاکم ۵۳۲/۱ و آن را بر شرط امام مسلم دانسته و ذهبی نیز با او موافق است.

۲- بروایت حاکم ۵۱۰/۱ از ابن عباس رضی الله عنهما و آن را صحیح دانسته و ذهبی نیز با او موافق است.

۳- بروایت احمد ۴۸/۶ و حاکم ۲۵۵/۱ و آن را بر حسب قواعد امام مسلم صحیح دانسته و ذهبی نیز با او موافق است. عائشه ام المؤمنین رضی الله عنها فرمودند: چون پیامبر از دعاء فارغ شدند پرسیدم که محاسبه با نرمی یعنی چه؟ فرمودند: اینکه با توجه به نامه اعمالش از او در گذرند چونکه اگر کسی مورد بازجویی قرار گیرد هلاک و نابود خواهد شد، و خداوند با هر بلایی که به مؤمن می‌رسد گناهانش را ذوب می‌کند و از او در می‌گذرد، حتی اگر خاری به پای او فرو رود باعث بخشش برخی از گناهانش می‌گردد.

«بارالها، ما را در ذکر و یادت، و شکر و سپاست، و در اداء عبادت‌ها و طاعتت به بهترین وجه یاری فرما».

۱۱۱- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ إِيمَانًا لَا يَرْتَدُّ، وَنَعِيمًا لَا يَنْفَدُ، وَمُرَافَقَةً مُحَمَّدٍ ﷺ فِي أَعْلَى جَنَّةِ الْخُلْدِ»^(۲).

«بارالها، به من یقین و ایمانی ارزانی دار که در آن برگشت و کفری نیست و ببخشای به من نعمت‌هایی بی‌پایان، و مرا در بالاترین بهشت‌های همیشگی در کنار رسول هدایت محمد ﷺ محشور گردان».

۱۱۲- «اللَّهُمَّ قِنِي شَرَّ نَفْسِي، وَاعْزِمْ لِي عَلَى أَرْشِدِ أَمْرِي، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي مَا أَسْرَرْتُ، وَمَا أَعْلَنْتُ، وَمَا أَخْطَأْتُ، وَمَا عَمَدْتُ، وَمَا عَلِمْتُ، وَمَا جَهِلْتُ»^(۳).

«بارالها، مرا از شر زشتی‌ها و بدی‌هایم برهان و در بهترین راه‌ها و با سعادترین کارها ثابت قدمم دار، الهی، هرآنچه در پنهانی‌ها و آشکارا، از روی جهل و نادانی و یا اشتباه و خطا و یا از عمد و با علم و دانش از من سرزده را بر من بیامرز و ببخشای».

۱۱۳- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ غَلْبَةِ الدَّيْنِ، وَغَلْبَةِ العَدُوِّ، وَشَمَاتَةِ الأَعْدَاءِ»^(۴).

۱- بروایت حاکم ۴۹۹/۱ و او آن را صحیح بر شمرده و ذهبی نیز با او موافق است و ابوداود ۸۶/۲ و نسائی ۵۳/۳ آورده‌اند که پیامبر ﷺ به معاذ سفارش کردند که بعد از هر نمازی چنین دعاء کند.

۲- بروایت ابن حبان در «موارد» صفحه ۶۰۴ شماره ۲۴۳۶ از ابن مسعود و احمد ۳۸۶/۱، ۴۰۰ و نسائی در «عمل الیوم واللیلة» شماره ۸۶۹.

۳- بروایت حاکم ۵۱۰/۱ با تصحیح او و موافقت ذهبی، و احمد ۴۴۴/۴ الحافظ در «الإصابة» آورده‌اند که اسناد این حدیث صحیح است.

۴- بروایت نسائی ۲۶۵/۸، به صحیح نسائی ۱۱۱۳/۳ مراجعه شود.

«**پروردگارا**، مرا از سرشکستگی در برابر دین و قرض‌ها در امان دار و طعم تلخ شکست از دشمن را به من مچشان، و حال و روزم سیاه مگردان تا دشمنان بحالم شاد نگردند».

۱۱۴- «اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي، وَاهْدِنِي، وَارْزُقْنِي وَعَافِنِي، أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ ضَيْقِ الْمَقَامِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ»^(۱).

«**الهی**، ببخشای مرا و براه سعادت و رستگاری هدایت‌م ده، **پروردگارا**، از امراض و بیماری‌ها عافیت‌م بخش و از رزق و روزیت محروم‌م مساز. **بارالها**، من به درگاه عزت و جلالت از تنگی جاه و مکان در روز قیامت پناه می‌برم».

۱۱۵- «اللَّهُمَّ مَتَّعْنِي بِسَمْعِي، وَبَصْرِي، وَاجْعَلْهُمَا الْوَارِثَ مِنِّي، وَأَنْصُرْنِي عَلَى مَنْ يَظْلِمُنِي، وَخُذْ مِنْهُ بِتَأْرِي»^(۲).

«**پروردگارا**، هرگز مرا از بینائی و شنوایی محروم مساز و همواره چشم و گوشم را برایم حفظ کن. **الهی**، مرا یاری ده تا پوزه ظالمان به زمین مال‌م و قصاص و انتقامم را از آنها بگیر».

۱۱۶- «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ عَيْشَةً نَقِيَّةً، وَمَمَاتَةً سَوِيَّةً، وَمَرَدًّا غَيْرَ مُخْزٍ وَلَا فَاضِحٍ»^(۳).

۱- بروایت نسائی ۲۰۹/۳ و ابن ماجه ۴۳۱/۱ و دیگران، به صحیح نسائی ۳۵۶/۱ و صحیح ابن ماجه ۲۲۶/۱ مراجعه شود.

۲- بروایت ترمذی و حاکم ۵۲۳/۱ با تصحیح او و موافقت ذهبی، به صحیح ترمذی ۱۸۸/۳ مراجعه شود.

۳- بروایت زوائد مسند البزار ۴۴۲/۲ شماره ۲۱۷۷ و طبرانی، و گفته‌اند که سندش «جید» است. به مجمع الزوائد ۱۷۹/۱۰ مراجعه شود.

«بارالها، سعادت و خوشبختی و شادکامی در زندگی را از درگاه عظمت و بزرگیت مسألت دارم.

الهی، مرگم را به آرامی و راحتی بر من نازل فرما، و از بازگشت زشت و ناشایسته بسوی درگاه عدلت در امانم دار.»

۱۱۷- «اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ كُلُّهُ، اللَّهُمَّ لَا قَابِضَ لِمَا بَسَطْتَ، وَلَا بَاسِطَ لِمَا قَبَضْتَ، وَلَا هَادِيَّ لِمَنْ أَضَلَلْتَ وَلَا مُضِلَّ لِمَنْ هَدَيْتَ، وَلَا مُعْطِيَّ لِمَا مَنَعْتَ وَلَا مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ، وَلَا مُقَرَّبَ لِمَا بَاعَدْتَ، وَلَا مُبَاعِدَ لِمَا قَرَّبْتَ، اللَّهُمَّ ابْسُطْ عَلَيْنَا مِنْ بَرَكَاتِكَ وَرَحْمَتِكَ وَفَضْلِكَ وَرِزْقِكَ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ التَّعِيمَ الْحَقِيمَ الَّذِي لَا يَحُولُ وَلَا يَزُولُ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ التَّعِيمَ يَوْمَ الْعَيْلَةِ، وَالْأَمْنَ يَوْمَ الْخَوْفِ، اللَّهُمَّ إِنِّي عَائِدٌ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا أَعْطَيْتَنَا وَشَرِّ مَا مَنَعْتَنَا، اللَّهُمَّ حَبِّبْ إِلَيْنَا الْإِيمَانَ وَزَيِّنْهُ فِي قُلُوبِنَا وَكَرِّهِ إِلَيْنَا الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ وَالْعِصْيَانَ وَاجْعَلْنَا مِنَ الرَّاشِدِينَ، اللَّهُمَّ تَوَفَّنَا مُسْلِمِينَ، وَأَحْيِنَا مُسْلِمِينَ، وَأَلْحِقْنَا بِالصَّالِحِينَ غَيْرَ خَرَّابٍ وَلَا مَفْتُونِينَ، اللَّهُمَّ قَاتِلِ الْكُفْرَةَ الَّذِينَ يُكْذِبُونَ رُسُلَكَ وَيَصُدُّونَ عَن سَبِيلِكَ، وَاجْعَلْ عَلَيْهِمْ رِجْرَكَ وَعَذَابَكَ، اللَّهُمَّ قَاتِلِ الْكُفْرَةَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ؛ إِلَهَ الْحَقِّ» [آمین]^(۱).

«بارالها، همه حمد و سپاس و شکر از آن توست، آنچه تو به کسی ارزانی داری هیچ نیرو و قدرتی را توان پس گرفتن آن نیست. و اگر تو کسی را از چیزی محروم سازی هیچ قدرتی را توان بخشیدن آن بدو نیست. کسی را که تو هدایت بخشی هرگز نتوان گمراه ساخت و کسی را که تو گمراه

۱- بروایت احمد با همین جملات ۴۲۴/۳ و در بین گروه ها از حاکم ۵۰۷/۱، ۲۳/۳- ۲۴، و بخاری در الأدب المفرد با شماره ۶۹۹، و استاد البانی رحمته در «فقه السیره» صفحه ۲۸۴ و در صحیح الأدب المفرد از امام بخاری با شماره ۵۳۸ صفحه ۲۵۹ آن را صحیح شمرده است.

ساخته‌ای امید هدایتش نیست.

و کسی را که بر او محرومیت و ناداری نوشته‌ای نتوان دارا ساخت، و کسی را که دارا ساخته‌ای نتوان فقیر و تنگدست نمود.

کسی را که به درگاه قبولت پذیرفته‌ای نتوان دور ساخت، و آن کس را که مهر دوری بر پیشانیش نهاده‌ای نتوان نزدیک درگاه رحمت نمود.

بارالها، ببخشای بر ما از نعمت‌ها و رحمت‌ها و برکت‌ها و رزق و روزی و فضل و کرم.

الهی، من از درگاه سخاوت نعمت‌های همیشگی‌ای که پایان‌ناپذیر و ثابتند مسألت دارم.

الهی، در سختی‌های فقر و ناداری در رحمت و دارایی برویم بگشای و در ترس و هراس زندگی امن و امانم ده.

پروردگارا، من از گزند بدی‌های آنچه که به ما ارزانی داشته‌ای و شر آنچه ما را از آن محروم ساخته‌ای به درگاه تو پناه آورده‌ام.

بارالها، محبت و عشق ایمان را زینت بخش دل‌هایمان ساز و دشمنی با کفر و فسق و فساد و عصیانگری را آمیخته قلب‌هایمان نما و ما را از رستگاران قرار ده.

الهی، در کاروان زندگی ما را مسلمان نگه دار و مسلمانمان بمیران و در روز قیامت بدور از ذلت و خواری به قافله نیکوکاران پیوندان.

بارالها، آتش خشم و غضب را بر کافرانی که به پیامبرانت اهانت کرده آنها را دروغگو پنداشتند و سد راهشان شدند مسلط دار، و مرگ و نیستی را نثار جانشان کن.

پروردگارا، ای یگانه معبود حق و حقیقت آن کافرانی که کتاب هدایت و رستگاری برایشان فرستادی را با خواری و ذلت و زاری به هلاکت رسان.».

(الهی آمین)

۱۱۸- «اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي، وَارْحَمْنِي، وَاهْدِنِي، وَعَافِنِي، وَارْزُقْنِي»^(۱) «...وَاجْبُرْنِي وَارْفَعْنِي»^(۲).

«بارالها، بیامرز گناهانم و بگشای دروازه رحمت برویم، الهی، به راه رشادت هدایتم ده و از سلامتی و عافیت و رزق و روزیت محرومم مساز. پروردگارا، افتادگی‌ها و شکسته‌گی‌هایم را بر طرف ساز و مرا به درجه‌های والای خیر و سعادت رهنمون نما».

۱۱۹- «اللَّهُمَّ زِدْنَا وَلَا تَنْقُصْنَا، وَأَكْرِمْنَا وَلَا تُهِنَّا، وَأَعْظِمْنَا وَلَا تَحْرِمْنَا، وَآثِرْنَا وَلَا تُؤْثِرْ عَلَيْنَا، وَارْضْنَا وَارْضَ عَنَّا»^(۳).

«پروردگارا، برآنچه به ما ارزانی داشته‌ای بیفزای و نعمت‌های بی‌دریغ را از ما مکاه، و به ما منزلت و جایگاه‌های بلند ارزانی دار و با ذلت و خواری مسوزان‌مان، و در خزینه‌های پر بارت برویمان بگشای و از نعمت‌های محروم‌مان مگردان، و ما را بر دیگران پیشی ده و کسی را بر ما برتری مده و به دوستی مگیر، و از ما راضی و خشنود باش و ما را از خود خوشحال و شادان گردان».

۱ بروایت مسلم ۲۰۷۲/۴-۲۰۷۳، ۲۰۷۸/۴ و در روایت دیگری از مسلم آمده که «فإن هؤلاء تجمع لك دنياك وأخرتك» - این‌ها دنیا و آخرت تو را برایت جمع کرده‌اند - و در سنن ابی داود آمده که «آنگاه که روستایی برگشت پیامبر ﷺ فرمودند: دست‌هایش را از خیر و نیکی پر کرد» ۲۲۰/۱.

۲- به صحیح ابن ماجه ۱۴۸/۱ و صحیح ترمذی ۹۰/۱ مراجعه شود.

۳- بروایت ترمذی ۳۲۶/۵ شماره ۳۱۷۳، و حاکم ۹۸/۲ با تصحیح خودش، استاد عبدالقادر الأرئووط در تحقیقش بر الجامع الأصول ۲۸۳/۱۱ شماره ۸۸۴۷ آن را «حسن» دانسته است.

۱۲۰- «اللَّهُمَّ أَحْسَنْتَ خَلْقِي فَأَحْسِنْ خُلُقِي»^(۱).

«بارالها، تو مرا به بهترین شکل و قیافه آفریدی پس بهترین ادب و اخلاق را به من ارزانی دار».

۱۲۱- «اللَّهُمَّ ثَبِّتْنِي وَاجْعَلْنِي هَادِيًا مَهْدِيًا»^(۲).

«پروردگارا، مرا در راه دینت ثابت قدم دار و از رستگاران و هدایتگرانم قرار ده».

۱۲۲- «اللَّهُمَّ آتِنِي الْحِكْمَةَ الَّتِي مِنْ أَوْتِيهَا فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا»^(۳).

«الهی، آن حکمت و علم و دانشی را به من ارزانی دار که چون کسی بدان دست یابد به سعادت ابدی نایل شده است».

بارالها، سلام و درود فرست بر پیامبرمان حضرت محمد ﷺ و بر خاندان و یاران و پیروان راستینش تا روز عدل و دادرسی».

۱- بروایت احمد ۱/۶، ۱۵۵، ۴۰۳/۶۸، استاد البانی در إرواء الغلیل ۱/۱۵۵ شماره ۷۴ آن را صحیح شمرده است.

۲- دعاء پیامبر اکرم ﷺ برای جریر رضی الله عنه به این دعاء دلالت دارد - به صحیح بخاری شرح فتح الباری ۱۶۱/۶ رجوع شود.

۳- برگرفته از کلام پاک پروردگار یکتا در سوره البقرة آیه ۲۶۹ که فرموده‌اند: ﴿يُؤْتِي الْحِكْمَةَ مَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا﴾.

گلچینی از مناجات و نیایش در ادبیات فارسی

ثنا و حمد بی‌پایان خدا را
اله‌ها قادر را پروردگارا
چه باشد پادشاه پادشاهان
خداوندا تو ایمان و شهادت
که صنعش در وجود آورد ما را
کریم‌ا منعم‌ا آمرزگارا
اگر رحمت کنی مشتی گدا را
عطا دادی به فضل خویش ما را

ملکا ذکر تو گویم که تو پاکی و خدایی
همه درگاه تو جویم، همه از فضل تو پویم
تو حکیمی، تو عظیمی، تو کریمی، تو رحیمی
بری از رنج و گدازی، بری از درد و نیازی
بری از خوردن و خفتن، بری از شرک و شبیهی
نتوان وصف تو گفتن که تو در فهم‌نگنجی
همه عزّی و جلالی، همه علمی و یقینی
همه غیبی تو بدانی، همه عیبی تو ببوشی
نروم جز به‌همان ره که توام راهنمایی
همه توحید تو گویم که به توحید سزایی
تو نماینده فضلی، تو سزاوار ثنایی
بری از بیم و امید، بری از چون‌وچرایی
بری از صورت و رنگی، بری از عیب و خطایی
نتوان شبه تو گفتن که تو در وهم نیایی
همه نوری و سروری، همه جودی و جزایی
همه بیشی تو بکاهی، همه کمّی تو فزایی

ذوالجلالا! جلای دل تو دهی
تشنگانیم ژاله‌ای برسان
بس غریبیم، چاره‌ساز تویی
تا نبخشی زسینه غم نشود
مرهم ریش خستگان تو نهی
وزنوالت نواله‌ای برسان
بس گداییم بی‌نیاز تویی
رحمتی کن، خزینه کم نشود

به گناه گذشته معترفیم
 نبرم جز به حضرت تو پناه
 نامی از نام‌هات غفار است
 جز نژندی چه زاید از خاکی
 کس از این هول چون تواند رست؟!

همه بر درگه تو معتکفیم
 جز به درگاه تو ندارم راه
 بنده گر در گنه گرفتار است
 من پلید گناه و تو پاکی
 آه! گر لطف تو نگیرد دست

بود بنده را از خدا ناگزیر
 زغوغای خود رستگاریم ده
 که آید به تو هر مرادی به دست
 بیر نقش ناخوبی از رای ما
 تو دانی، چنان کن که دانی و بس
 به خشنودی تو ز نم دست و پای
 که خشنود گردی زگفتار من
 نیچم سر از قول پیغمبرت

خدایا تویی بنده را دستگیر
 به بخشایش خویش یاریم ده
 تو را خواهم از هر مرادی که هست
 در آن روضه خوب کن جای ما
 نه من چاره خویش دانم نه کس
 بر آنم کزین ره بدین تنگنای
 حفاظت چنان باد در کار من
 چو از راه خشنودی‌ایم برت

زما خدمت آید خدایی تو راست
 تویی یآوری ده، تویی دستگیر
 مکن شرمسارم در این داوری
 دعایی کند من کنم مستجاب
 مرا کار با بندگی کردن است

خدایا جهان پادشایی تو راست
 همه زیر دستیم و فرمان‌پذیر
 چو خواهم ز تو روز و شب یآوری
 تو گفתי که هرکس که در رنج و تاب
 بلی کار تو بنده‌پروردن است

مکن شاد بر من دل دشمنان
 به هر جا که باشم خدا دانمت
 تویی یاوری بخش و یاری رسم
 به درگاه تو روسیاه آمدم
 به نیروی تو یک به یک زنده‌ایم
 تو خشنود باشی و من رستگار
 مکن ناامیدم ز درگاه خویش
 توام دستگیر اندرین پای بند
 ز دریوزه هر دری بازدار
 مکن کار با من به کردار من

نگه دارم از رخنه رهنان
 به هر گوشه کافتم ثنا خوانمت
 بزرگا! بزرگی ده! بی‌کسم
 عقوبت مکن عذر خواه آمدم
 خداوند مایی و ما بنده‌ایم
 رهی پیشم آور که فرجام کار
 امیدم به تو هست ز اندازه بیش
 تو دادی مرا پایگاه بلند
 دلی را که شد بر درت رازدار
 نکو کن چو کردار خود، کار من

خاک ضعیف از تو توانا شده
 تو به کس و کس به تو مانند نی
 و آنکه نمرده است و نمیرد تویی
 ملک تعالی و تقدس تو راست
 قبه خضرا تو کنی بی‌ستون
 هر چه نه یاد تو فراموش به
 عقد جهان را ز جهان واگشای
 مسخ کن این صورت اجرام را
 زیرتر از خاک نشان باد را
 هم تو ببخشای و ببخش ای کریم

ای همه هستی ز تو پیداشده
 هستی تو صورت پیوند نی
 آنچه تغیر نپذیرد تویی
 ما همه فانی و بقا بس تو راست
 خاک به فرمان تو دارد سکون
 هر که نه گویای تو خاموش به
 عجز فلک را به فلک وانمای
 نسخ کن این آیت ایام را
 آب بریز آتش بیداد را
 از پی توست این همه امید و بیم

گر تو برانی به که روی آوریم؟
 من که و تعظیم جلال از کجا؟!
 من عرف الله فرو خوانده‌ایم
 هم تو بیامرز به انعام خویش
 هم به امید تو خدای آمدم
 چاره کن ای چاره بیچارگان
 گر نوازی تو، که خواهد نواخت؟
 زاری از این بیش، که دارد که ما؟
 چاره ما کن که پناهنده‌ایم

چاره ما ساز که بی‌یاوریم
 دل زکجا وین پر و بال از کجا
 در صفتت گنگ فرو مانده‌ایم
 چون خجلیم از سخن خام خویش
 پیش تو گر بی‌سر و پای آمدم
 یار شو ای مونس غمخوارگان
 جز در تو، قبله نخواهیم ساخت
 دست چنین پیش، که دارد که ما
 درگذر از جرم که خواننده‌ایم

مرا ره تحقیق بنمای
 زبانی کافرینت را سراید
 بدار از ناپسندم دست کوتاه
 زبانم را ثنای خود درآموز

خداوندا در توفیق بگشای
 دلی ده که یقینت را بشاید
 مده ناخوب را برخاطرم راه
 درونم را به نور خود بر افروز

چو روزم بر جهان پیروز گردان
 به فریاد من فریادخوان رس
 اغثنی یا غیاث المستغیثین
 وزین غرقاب غم بیرونم آور
 شود هر يك تو را تسبیح خوانی

خداوندا شبم را روز گردان
 تویی یاری رس فریاد هرکس
 ندارم طاقت تیمار چندین
 تو رحمی بر دل پر خونم آور
 اگر هر موی من گردد زبانی

ز شوق نام تو مدهوش گردد
 نبیند جز تو را در پرده راز
 تو را خواند، تو را داند، دگر هیچ
 برین توفیق توفیقی بر افزای
 مده رنجی که من طاقت ندارم
 گر از من ناید آید از تو باری
 که انعام تو بر من هست بسیار

اگر هر ذره من گوش گردد
 گر از هر جزو من چشمی شود باز
 گر از من ذره‌ای ماند و گر هیچ
 به توفیق توام زین گونه بر پای
 من رنجور، بی طاقت عیارم
 ز من ناید به واجب هیچ کاری
 به انعام خودم دلخوش کن این بار

گر ز من هر بد بیدیدی درگذر
 آنچه کردم عذر آوردم ببخش
 هرچه کردم جمله با خود کرده‌ام
 محو کن بی حرمتی‌های مرا
 از میان این همه بیرونم آر
 ناظری بر ماتم شب‌های من
 در میان ظلمتم نوری فرست
 کس ندارم دستگیرم هم تو باش
 چون تویی بی‌حدوغایت جز تو کیست
 زین همه سرگستگی بازم رهان
 گر نگیری دست من ای وای من
 من ندارم طاقت آلودگی
 پای تا سر چون فلک سرگشته‌ایم

پادشاهها در من مسکین نگر
 چون ندانستم، خطا کردم ببخش
 خالقا گر نیک و گر بد کرده‌ام
 عفو کن دون همتی‌های مرا
 یک نظر سوی دل پر خونم آر
 یا رب آگاهی ز زاری‌های من
 ماتمم از حد بشد سوری فرست
 پایمرد من درین ماتم تو باش
 ای خدای بی‌نهایت جز تو کیست؟
 گم شدم در بحر حیرت ناگهان
 نفس من بگرفت سر تا پای من
 جانم آلوده است از بیهودگی
 پادشاهها دل به خون آغشته‌ایم

رهبرم شو زان که گمراه آمدم دولت‌م ده گرچه بیگانه آمدم

خداوندگارا نظر کن به جود که جرم آمد از بندگان در وجود
 گناه آید از بنده خاکسار به امید عفو خداوندگار
 کریم‌ا به رزق تو پرورده‌ایم به انعام و لطف تو خو کرده‌ایم
 چو ما را به دنیا تو کردی عزیز به عقبی همین چشم داریم، نیز
 عزیزی و خواری تو بخشی و بس عزیز تو خواری نبیند زکس
 خدایا به عزت که خوادم مکن به ذلّ گنه شرمسارم مکن
 مرا شرمساری زروی تو بس دگر شرمسارم مکن پیش کس
 تو دانی که مسکین و بیچاره‌ایم فرو مانده نفس اماره‌ایم
 خدایا به ذات خداوندی‌ات به اوصاف بی‌مثل و مانندی‌ات
 که چشمم ز روی سعادت مبند زیانم به وقت شهادت مبند
 چراغ یقینم فرا راه دار زبید کردنم دست کوتاه دار
 بگردان ز نادیدنی دیده‌ام مده دست بر ناپسندیده‌ام
 خدایا به ذلت مران از درم که صورت نبندد دری دیگرم
 چه عذر آرم از ننگ‌تر دامنی؟ مگر عجز پیش آورم: کای غنی!
 فقیرم به جرم و گناه‌م مگیر غنی را ترحم بود بر فقیر

الها! پادشاه‌ها! بی‌نیاز! خداوند! کریم‌ا! کارساز!
 بر جان من مسکین ببخشای در رحمت بر این بیچاره بگشای

بر احوال تباهم رحمت آور به آه صبحگاهم رحمت آور

<p>یا انیس العارفين، یا ذا الجلال در هوایت مرغ و هم افکنده بال لایزال لم یزل، حی قدیم یا اله العالمین، فریادرس جمله در بند هوی پابسته‌ایم یا غیاث المستغیثین، رحمتی جانم از بند جهان آزاد کن دیده بینا، دل آگاه ده یاد خود را با دلم همخانه کن دُلّ و جرمم عفو گردان، یا غفور رازم از خلق جهان مستور دار</p>	<p>یا مغیث المذنبین، مُعطی السؤل ای زبان‌ها در ثنایت مانده لال ای خداوند جهاندار کریم نیست جز لطف تو کس فریادرس پادشاهان بندگان خسته‌ایم نیست بی فضل تو جان را قوتی خانه دل را به لطف آباد کن مرغ روحم را به وصلت راه ده جانم از خلق جهان بیگانه کن با خودم نزدیک کن وز خلق دور از محبت جانم اندر شور دار</p>
--	---

<p>جان و تن را تو دل نوازنده حجت اثبات وجود تواند نظم کن سلک نوادر تویی قبله نماینده هر مقبلی تا ندهی تو، چه ستانیم ما چشم عنایت ز تو داریم و بس</p>	<p>ای خرد را تو کارسازنده کون و مکان شاهد جود تواند رو به تو آریم که قادر تویی عقده گشاینده هر مشکلی تا نکنی تو، نتوانیم ما روی عبادت به تو آریم و بس</p>
--	---

در کف ما مشعل توفیق نه ره به نهانخانه تحقیق ده

الهی کمال الهی تو راست کرم گستر عاجز و مضطرم
 کرم گستر سحاب کرم بر سرم چو شد مویم از نور پیری سفید
 جمال جهان، پادشاهی تو راست مگردان ز نور خودم ناامید
 ز اندوه نایاب تو دردناک دلی خواهم از هر غم و درد پاک

الهی مرا محرم راز کن دلی ده که باشد شناسای تو
 در معرفت بر دلیم باز کن چو با من در اول کرم کرده‌ای
 زبانی که بستاید آلالی تو در آخر همان کن که کردی نخست
 به فضل خودم محترم کرده‌ای چو لطفت مرا رایگان آفرید
 که در هر دو حالت امیدم به توست هم آخر به لطف خودم دستگیر
 خردمندی‌ام داد و جان آفرید چو دانی که بی‌زاد و بی‌توشه‌ام
 به فضل مرا رایگان درپذیر به روی من از کرده‌ی ناپسند
 هم از خرمن خویش ده خوشه‌ام دری را که هرگز نبستی مبند

ز رحمت به رویم دری برگشای عزیزا! به خواری ز پیشم مران
 مرا قهر منمای و لطفی نمای اگر لطف تو برنگیرد مرا
 به قهر از در لطف خویشم مران من اربی رهم از لثیمی خویش
 که را زهره کاندرا پذیرد مرا؟ خط عفو درکش خطای مرا
 تو مگذار راه کریمی خویش ببخش از کرم کرده‌های مرا

مدر پرده من که بی پرده ام
 به آب کرم دفترم را بشوی
 اگر من گنهکارم ای کردگار
 اگر چند بر نفس خود فاسقم
 ز دستم مده چون تویی دستگیر
 پیشیمانم از هر خطایی که رفت
 سراپای من گرچه آرایش است
 در اول چو پاک آفریدی مرا
 در آخر چو بازم سپاری به خاک
 در آن دم که با ما تو مانی و بس
 به رویم میار آنچه من کرده ام
 مریز این سیه نامه را آبروی
 تو آمرزگاری و پروردگار
 به «لا تقنطوا، همچنان واثقم
 وگر زلتی رفت بر من مگیر
 پشیمانم از هر خطایی که رفت
 امیدم ز عفو تو، بخشایش است
 زیک مشت خاک آفریدی مرا
 کنی پاکم ای دادفرمای پاک
 خدایا به رحمت به فریاد رس

اللہ به فریاد من بی کس، رس
 هرکس به کسی و حضرتی می نازد
 فضل و کرمت یار من بی کس، بس
 جز حضرت توندار داین بی کس، کس

ای واقف اسرار ضمیر همه کس
 از هر گنهم توبه ده و عذر پذیر
 در حالت عجز دستگیر همه کس
 ای توبه ده و عذر پذیر همه کس

یا رب ز گناه زشت خود منفعلم
 فیضی به دلم ز عالم قدس رسان
 و ز قول بد و فعل بد خود خجلم
 تا شود خیال باطل ز دلم

با صنع تو هر مورچه رازی دارد با شوق تو هر سوخته رازی دارد
ای خالق ذوالجلال نومید مکن آن را که به درگهت نیازی دارد

خداوندا در توفیق بگشای مرا ره تحقیق بنمای
دلی ده کو یقینت را بشاید زبانی کآفرینت را سزاید
مده ناخوب را بر خاطر م راه بدار از ناپسندم دست کوتاه

ای خالق خلق رهنمایی بفرست ای رازق رزق در گشایی بفرست
کارم زگناه و معصیت بسته شده رحمی بنما گره گشایی بفرست

یا رب زکرم بر من دل ریش نگر تو محتشمی بر من درویش نگر
شایسته در گهت ندارم عملی بر من منگر بر کرم خویش نگر

یا رب چه کنم که هیچ کردارم نیست از جرم گنه زبان گفتارم نیست
دستم تهی و بار گناهم سنگین جز لطف و عنایت تو ستارم نیست

ای ذات تو بر کل ممالک مالک
من وصف تو از کلام خود می‌گویم

وی راهروان کوی عشقت سالک
انت الباقی وکل شیء هالك

کریم‌ا به رزق تو پرورده‌ایم
گدا چون کرم بیند و لطف و ناز

چو ما را به دنبال کردی عزیز
عزیزی و خواری تو بخشی و بس

خدایا به عزت که خوارم مکن
به ذل گنه شرمسارم مکن

به انعام و لطف تو خو کرده‌ایم
نگردد ز دنبال بخشنده باز

به عقبی همین چشم داریم نیز
عزیز تو خواری نبیند ز کس

خدایا چنان کن سرانجام کار
خدایا به ذلت مران از درم

ور از جهل غایب شدم روز چند
چه عذر آرم از ننگ‌تر دامنی

فقیرم به جرم گناه‌م مگیر
مگر عجز پیش آورم کای غنی

تو خشنود باشی و ما رستگار
که صورت نبندد دری دیگرم

کنون کامدم در به رویم مبند
غنی را ترحم بود بر فقیر

یارب دل پاک و جان آگاهم ده
در راه خود اول زخودم بی خود کن

گدایان چشم دل سوی تو دارند
امید رحمت از کوی تو دارند

آه شب و گریه‌ی سحرگاهم ده
بی خود چو شدم ز خود به خود راهم ده

اسیران را زبند آزاد گردان
 مریضان را محبت کن شفایی

دل این دردمندان شاد گردان
 عطا کن درد ایشان را دوایی

که چشم دل از آن بگیرد جلا
 خدایا خدایا خدایا خدا
 نباشم از این درد یک دم جدا
 چنان عزتم ده که نآید روا
 مصونم بدار از بد و از خطا

چنان صیقلی ده دلم را خدا
 به هر دم برآید ز جانم ندا
 دمی بر نیاسایم از دوریت
 گر ابلیس قسم خورد که گمره کند
 به وقت خوشی‌های کاذب مرا

گدایان را مبر یا رب تو از یاد
 که هیچم فعال پسندیده نیست
 امیدم به آمرزگاری توست
 خدایا ز عفوم مکن ناامید

الهی در این ویران سرای سست بنیاد
 کس از من سیه‌نامه‌تر دیده نیست
 جز این کاعتماد بیاری توست
 بضاعت نیاوردم الا امید

در آن سینه دلی وان دل همه سوز
 دل افسرده غیر از آب و گل نیست

الهی سینه‌ای ده آتش افروز
 هر آن دل را که سوزی نیست دل نیست

الهی نَجِّنِی مِّنْیَ الٰهٰی

ز من بر من بسی آمد تباهی

مرا برهان ز من گرمی رهانی که هر چیزی که می خواهی توانی

بضاعت نیاوردم الا امید الهی ز عفوم مکن ناامید
 تو امّید منی درگاه و بیگاه کنون از کردّها استغفرالله
 تو امّید منی در عین طاعت مرا بخشا ز نور خود سعادت
 تو امّید منی اندر قیامت ندارم گرچه جز درد و ندامت
 تو امّید منی اندر صراطم بفضل خوبتش بخشای نجاتم
 تو امّید منی در پای میزان بلطف خویش بخشای جرم و عصیان

الهی! کمال الهی تو راست جمال جهان پادشاهی تو راست
 توئی رزاق هر پیدا و پنهان توئی خلاق هر دانا و نادان
 «وَمَا مِنْ دَابَّةٍ مِّنْهُ» شاهیست اَلَمْ تَعَلَّمْ نَفَادِ پادشاهیت
 توبودی و بُد جنّات و نیران توبودی و نبود ایوان و کیوان
 تو بودی و نبود افلاک و کونین تو بودی و نبود این قاب قوسین
 توئی باقی و فانی هرچه هستند به تقدیرت نه بالا بل که پستند
 توئی خلاق هر بالا و پستی توئی پیدا و پنهان هرچه هستی
 توئی گیرنده و میرنده مائیم توئی سلطان و ما مشتی گدائیم
 جهان زندان سرای مؤمنانست ولی مال و منال مؤمن آنست
 اگر فضلت قرین حال گردد خرابم جمله جا و مال گردد
 چه باشد بنده مقرون انابت کند طاعت کند دعوت اجابت

عبادت‌های صدساله چه ارزد
بحال بندگان خویش ناظر

اگر با بنده عدل و داد ورزد
خداوندا توئی حامی و حاضر

ای توانائی که بر جان و جهان فرمانروایی
زین جهان تنها تو باسوزدل من آشنایی
ای پناه بی پناهان مو سپید رو سیاهم
تابشویم شاید از اشک پشیمانی گناهم
تابه درگاهت بر آرم نیمه شب دست نیازی
تابجویم چاره‌ی درد دلی از چاره سازی
دوست دارم تا کنم در پیشگاهت بندگیها
دوست دارم بندگی را با همه شرمندگیها

ای خدا ای راز دار بندگان شرمگینت
ای خدا ای همنوای ناله‌ی پروردگانت
اشک می‌غلند بمژگانم ز شرم روسیاهی
بر در بخشایشت اشک پشیمانی فشانم
وای بر من باجهانی شرمساری کی توانم
با چنین شرمندگی‌ها کی زدست من بر آید
بر تن آلوده منگر روح پاکم را نظر کن
من به تو رو کرده‌ام بر آستانت سرنهادم

رو کجا آرام اگر از درگهت گوئی جوابم
از کجا یابم خدایی گر به کویت ره نیابم
ای توانایی که بر جان و جهان فرمانروایی
زین جهان تنها تو باسوزدل من آشنایی

مهربانا بادل‌ی بشکسته روسوی تو کردم
بی کسم در سایه تو می جویم پناهی
ای خدا ای رازدار بندگان شرمگینت
ای خدا ای همنوای ناله‌ی پروردگانت

رحمی که ز عقل عاجزم در همه کار
محروم از این درم مکن یا غفار

یا رب بگشا گره ز کار من زار
جز درگه تو کی بؤدم درگاهی؟

تمام تن شدم زخمی ز تیغ هم قطارانم
 از این بیداد دشمن را به جای دوست‌پنداری
 در این نامردی ایام در این غم‌خانه‌ی دنیا

خداوندا مرا دریاب که دیگر رو به پایانم
 خداوندا نجاتم ده از این تکرار تکراری
 هیچ بامن نیست در این ویرانه‌ی دنیا

عیان است پیش تو احوال من
 به بیچارگی چاره‌ساز همه
 به جرم گنه شرمسارم مکن
 عیان است پیش تو احوال من
 به بیچارگی چاره‌ساز همه

الهی تویی آگه از حال من
 تویی از کرم دلنواز همه
 الهی به عزت که خوارم مکن
 الهی تویی آگه از حال من
 توئی از کرم دلنواز همه

ای آن که به تدبیر تو گردد ایام
 حکمی فرما که گردد ایام به کام

ای دیده و دل از تو دگرگون مادام
 ای آنکه به دست توست احوال جهان

خاک ضعیف از تو توانا شده
 وآنکه نمرده است و نمیرد تویی
 پشت زمین بارگران بر گرفت
 هرچه نه یاد تو فراموش به
 زاری از این بیش که دارد که ما؟
 گر تو برانی به که رو آوریم؟

ای همه هستی ز تو پیدا شده
 آن چه تغییر نپذیرد تویی
 تا کرم‌ت راه جهان بر گرفت
 هرچه نه گویای تو خاموش به
 دست از این پیش که دارد که ما؟
 چاره ما ساز که بی‌یاوریم

خداوندگارا نظر کن به جود
 گناه آید از بنده خاکسار
 که جرم آمد از بندگان در وجود
 به امید عفو خداوندگار
 به انعام و لطف تو خو کرده‌ایم
 به پرورده‌ایم
 نگردد ز دنبال بخشنده باز
 گدا چون کرم بیند و لطف و ناز

ای خدا مرا این عزت بس که بنده‌ی تو باشم
 تو آنچنانی که من دوست دارم
 این فخرم بس که پروردگارم تو باشی
 پس مرا آنسان که می‌خواهی بگردان

الله تویی وز دلم آگاه تویی
 گر مورچه‌ای دم زند اندر ته چاه
 درمانده منم دلیل هر راه تویی
 آگه ز دم مورچه در چاه تویی

الهی ای مرا آرامش دل
 تو ای صورتگر و نقاش آدم
 فروغ یاد تو آسایش دل
 تو ای نور و صفای بزم عالم
 مرا این افسرده را سوز و بیان ده
 در این درگه که اگرچه روسیاهم
 گرفتار هوس غرق گناهم
 ولی این عهد و پیمان را شکستم
 ترا بر بندگی من عهد بستم
 توان و تاب من رفت ای دلارام
 سپردم من به عصیان نقد ایام
 فرو افتاده‌ام در ناتوانی
 گذشت از من بحسرت زندگانی

من و عالم ز قهر تو بسوزد	اگر آتش ز عصیانم فروزد
بانده و ندامت او بمیرد	اجل گر جان این افتاه گیرد
اسیر و بینوا و خوار و زارم	پریشان و فقیر و بی‌قرارم
ز رحمت کن نظر من بی‌پناهم	امید دل کنون من دود آهم

یک جو کرم‌ت تمام عالم را بس	ای جمله بی‌کسان عالم را کس
یا رب به فریاد من بی‌کس رس	من بی‌کسم و کسی ندارم جز تو
عزیز تو خواری نبیند ز کس	عزیزی و خواری تو بخشی و بس

یا محول حال من سرمست توست	یا مقلب قلب من در دست توست
حال قلب ما شود همچون بهار ...	کن تو تدبیری که در لیل و نهار

گبر و ترسا وظیفه خور داری	ای کریمی که از خزانه‌ی غیب
تو که با دشمن این نظر داری	دوستان را کجا کنی محروم

که هستیم اسیر کمند هوا	کریمای ببخشای بر حال ما
تویی عاصیان را خطا بخش و بس	نداریم غیر از تو فریاد رس
خطا در گذار و صوابم نما	نگهدار ما را از راه خطا

مـرهم سـینه شکسته دلان
 مرحمت کن که بس شکسته دلم
 نامه خویش را سیه کردم
 کرم خویش بین، گناه مبین
 تو مکن روز حشر منفعلم
 از تو دارم امیدواری‌ها
 ای مراد من و مراد همه
 پادشاهی و من گدای توام
 به حقیقت رسان مجاز مرا
 که همین دارم از قلیل و کثیر
 هم‌رهم کن چراغ ایمان را
 از تو غیر از کرم نمی‌شاید
 به کریمی و کارسازی خویش
 نظر خاص و رحمت عامت
 این دعا را قبول کن، یا رب

ای دواى درون خسته دلان
 مرهمی لطف کن که خسته دلم
 گرچه من سر به سر گنه کردم
 تو درین نامه سیاه مبین
 من خود از کرده‌های خود خجلم
 با وجود گناهکاری‌ها
 زان که برتوست اعتماد همه
 تو کریمی و بی‌نواى توام
 سوی خود کن رخ نیاز مرا
 گنهم بخش و طاعتم بپذیر
 در شب تیره چون دهم جان را
 گر زمن جز گنه نمی‌آید
 کردگارا، به بی‌نیازی خویش
 به صفات جلال و اکرامت
 حشر من با رسول کن، یا رب